

spoorweg museum

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
<hr/>	
01 Voorwoord	5
Van de directeur	6
Partners	8
<hr/>	
02 Organisatie	9
ANBI status	10
Statutair doel	10
Missie & Visie	10
<hr/>	
03 Samenwerkingen & Partners	11
Droomsporen	12
Vereniging Vrienden van het Spoorwegmuseum	13
Documentaire 150 jaar Maliebaanstation	14
Langste robottrein	15
Open Joodse Huizen	16
Digitale rondleidingen	16
Utrechters praten met Utrechters	17
Hulphonden	18
Gelijke kansen met JINC	18
Het Fluwelen Handvat	19
Organisatieversterking	19
Bijdrage RABO Stimuleringsfonds	20
Netwerken	21
<hr/>	
04 Collecties	22
Overdracht koninklijke trein SR10	23
Koploper toegevoegd aan collectie	25
ECM Certificaat	26
Collectie Nederlands-Indië/Indonesië	26
Crowdsourcing	27
Schenkeningen	28
Toevoegingen museumpresentatie	30

05	Tentoonstellingen & Evenementen	32
	150 jaar Maliebaanstation	33
	Evenementen	37
<hr/>		
06	Projecten	41
	Start project OPFRIS	42
	Verduurzaming	42
	Opening Spoortuin	44
	Projectie Maliebaanstation	44
<hr/>		
07	Marketing & Communicatie	45
	Online marketing	46
	Educatie	49
	Merkpositie	50
	Media	51
	Nieuwe prijzen	52
<hr/>		
08	Interne organisatie	53
	Personeel	54
	Ondernemingsraad	57
	Vrijwilligers	58
<hr/>		
09	Verslag Raad van Toezicht	60
	Dankwoord	61
	Samenstelling	61
	Functioneren	61
	Nevenfuncties	61
	Rooster van aftreden	62
<hr/>		
10	Financiën en bedrijfsvoering	63
	Financiën en exploitatie	64
	Financiële positie	64
	Vooruitblik	66

11	Jaarrekening	68
	Balans voor resultaatbestemming	69
	Staat van baten en lasten	70
	Resultaatbestemming	71
	Kasstroomoverzicht	72
	Grondslagen voor het financieel jaarverslag	73
	Toelichting op de balans	76
	Toelichting op de staat van baten en lasten	80
	Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	84
12	Credits	87

01 Voorwoord

Van de directeur

Op 29 november 2024 opende 'Droomreizen' - een multidimensionale ervaring op het plafond van het Maliebaanstation. Een adembenemende wrap-up van de tijdelijke tentoonstelling in de maanden ervoor, die de functies die het station gedurende 150 jaar gehad, belichtte. De exposure voor de tentoonstelling resulteerde in een zeer bijzondere schenking aan onze WOII collectie waardoor we weer nieuwe perspectieven op bestaande verhalen kunnen delen met ons publiek.

De mapping waarbij publiek en partners 150 jaar geschiedenis van het Maliebaanstation kunnen ervaren, markeert een beloftevol vertrekpunt van vernieuwing. Een vernieuwing waarbij we het goede behouden en ruimte maken voor toekomstige generaties. Want een sterk merk zijn we en dat willen we blijven. Het Spoorwegmuseum laat al decennia zien hoe je de volle breedte van de samenleving kunt betrekken. Het universele thema 'reizen' biedt een scala aan mogelijkheden om verhalen te delen en uiteenlopende mensen te verbinden.

Zo zijn we voor onze jongste bezoekers vaak een eerste kennismaking met een museum. Voor hun ouders en grootouders een trip door memory Lane. Treinliefhebbers delen hier hun gezamenlijke liefde voor een bepaald type trein. Zo konden zij hun hart weer ophalen tijdens een succesvolle editie van On traXS in maart 2024. Tenslotte lijkt onze ijsbaan tijdens Winter Station niet alleen uit te groeien tot een dorpsplein voor heel Nederland, maar ook tot een jaarlijkse reünie voor Utrechtse klasgenoten en hun kinderen.

De band met het museum is op alle gebieden voelbaar. In de eerste plaats door een team van zeer betrokken medewerkers en vrijwilligers, waarvoor ik mijn grote dank wil uitspreken. Zij zorgen voor de glimlach op de gezichten van publiek en (potentiële) partners wanneer het Spoorwegmuseum ter sprake komt.

Ook is het hartverwarmend om te ervaren dat medewerkers het altijd mogelijk maken om, soms op zeer korte termijn, zich in te spannen voor een bezoek dat soms het verschil maakt in het leven van anderen; zoals een laatste bezoek met Stichting Ambulance Wens, een avond met Taal Doet Meer, het trainen van KNGF Geleidehonden en de samenwerking met JINC. De focus van het afgelopen jaar heeft gelegen op het inventariseren van wat er nu is en wat ervoor nodig is om in de toekomst succesvol, innovatief en duurzaam financieel gezond te blijven. Een nieuwe positionering is ontwikkeld en zal de leidraad vormen voor het plan van museumvernieuwing op de lange termijn dat in 2025 verder vorm zal krijgen. In de tussentijd zal voor publiek en partners in 2025 zichtbaar worden dat het museum zich hierop aan het voorbereiden is. Zo zal een aantal museale presentaties opgefrist worden. Hierbij en bij al onze andere museale processen experimenteren en innoveren we in de wijze waarop we onze collectie- on site en online- inzetten om hiervan te leren voor de toekomst.

Zonder geloof in onze plannen kunnen we niet. We zijn dan ook bijzonder dankbaar voor de ruimhartige steun van reeds bestaande en nieuwe financiële partners die ons aanmoedigen in onze ontwikkeling. En veel dank gaat uit naar onze toezichthouders voor de grote betrokkenheid bij het museum en de fijne samenwerking.

In dit jaarverslag leest u wat we samen bereikten. Maar ook tussen de regels door: de oproep tot beweging. Want stilstand is geen optie. Alleen doorontwikkeling maakt wat het Spoorwegmuseum in de kern is; hét vertrekpunt voor een gezamenlijke reis. Langs gedeelde verhalen die nieuwsgierig maken naar anders en de ander, verrassen, maar vooral samenbrengen en verbinden.

Leontien Lems
Directeur-bestuurder

Mei 2025

Partners

ProRail

**VRIENDEN
LOTERIJ**

elke dag plezier

Met dank aan

Ekfheinfonds

de coöperatieve
Rabobank

 bpd cultuurfonds

Stichting Goede Doelen

Nh1816
Verzekeringen

**Ondernemers
fonds
Utrecht**

**Andersson
Elffers
Felix**

VSBfonds,
iedereen doet mee

02 Organisatie

ANBI status

Het Spoorwegmuseum bezit de ANBI status (RSIN: 002883284) en wordt daarmee aangemerkt als een algemeen nut beogende instelling. De organisatie heeft een Raad van Toezicht model, het Spoorwegmuseum past de 'Governance Code Cultuur' toe. Deze code is een instrument voor goed bestuur en toezicht en omvat het gehele besturingsproces: beleid, uitvoering, toezicht en verantwoording.

Het Spoorwegmuseum is een geregistreerd museum waar beheer en behoud van cultureel erfgoed centraal staat en waarbij het Spoorwegmuseum de Erfgoedwet en de LAMO volgt.

Statutair doel

Stichting Nederlands Spoorwegmuseum, met als vestigingsadres Maliebaanstation 16 te Utrecht, heeft als statutair doel "het in stand houden van een Spoorwegmuseum door het bijeenbrengen, in eigendom of bruikleen verkrijgen, conserveren en exposeren van voorwerpen die uit een geschiedkundig oogpunt of anderszins van belang zijn voor de kennis van het spoor- en tramwegwezen en het openbaar vervoer in het algemeen en dat van Nederland in het bijzonder".

Missie & Visie

Missie

Het Spoorwegmuseum laat zien hoe de spoorwegen en de samenleving verbonden zijn. We beheren het erfgoed van spoorwegen in Nederland. Met onze verhalen voor het brede publiek duiden we de betekenis voor de technologische, economische en sociale ontwikkeling, in het verleden, het heden en de toekomst.

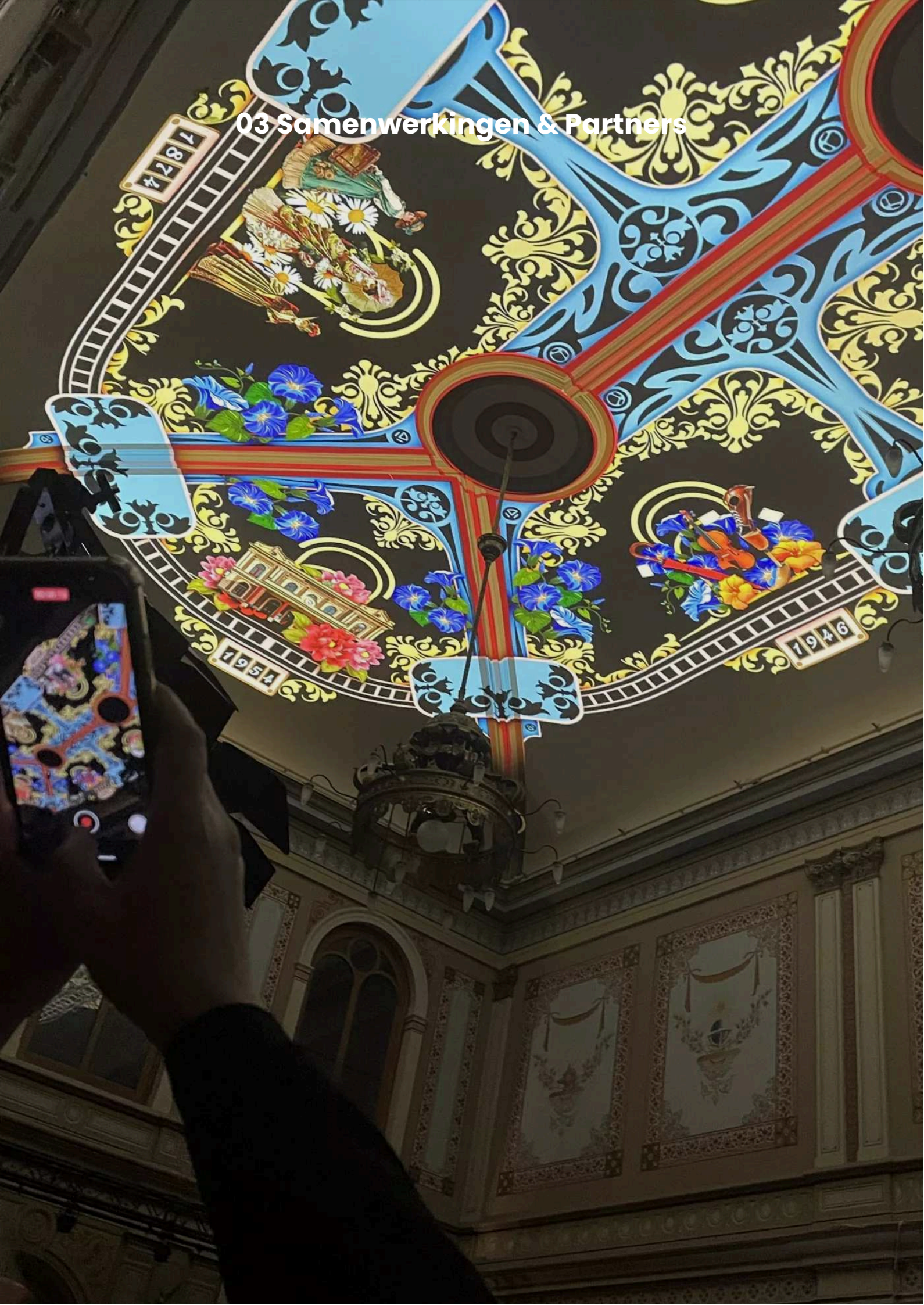
Visie

We staan als culturele organisatie midden in de samenleving. We zijn relevant en authentiek in de manier waarop we ons verhaal vertellen en onze collectie beheren. We zijn open en onderzoekend in alles wat we doen. We zijn gastvrij naar en inspirerend voor onze bezoekers. We verbinden onze activiteiten aan onze museale functie.

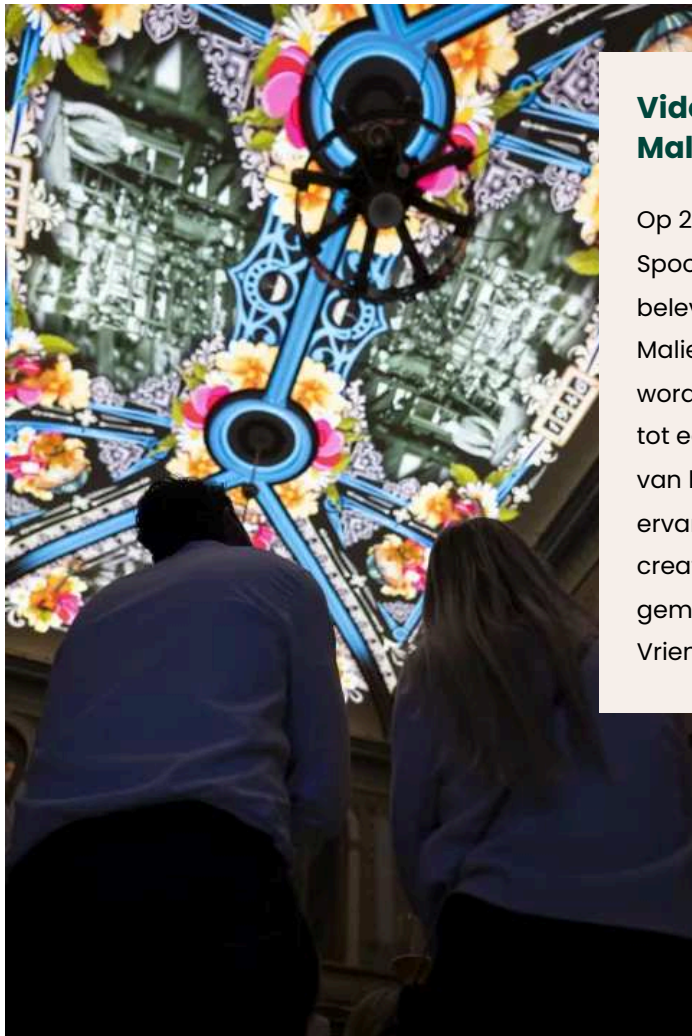
Kernwaarden

We willen een onuitwisbare indruk achterlaten bij onze bezoekers, onze medewerkers zijn hierin de sleutel. We maken voortdurend verbinding met onze omgeving omdat we alleen zo onze missie en visie kunnen realiseren en daarmee onze toekomst borgen. We geloven in partnerschap en samenwerking vanuit de overtuiging dat we samen verder komen.

03 Samenwerkingen & Partners

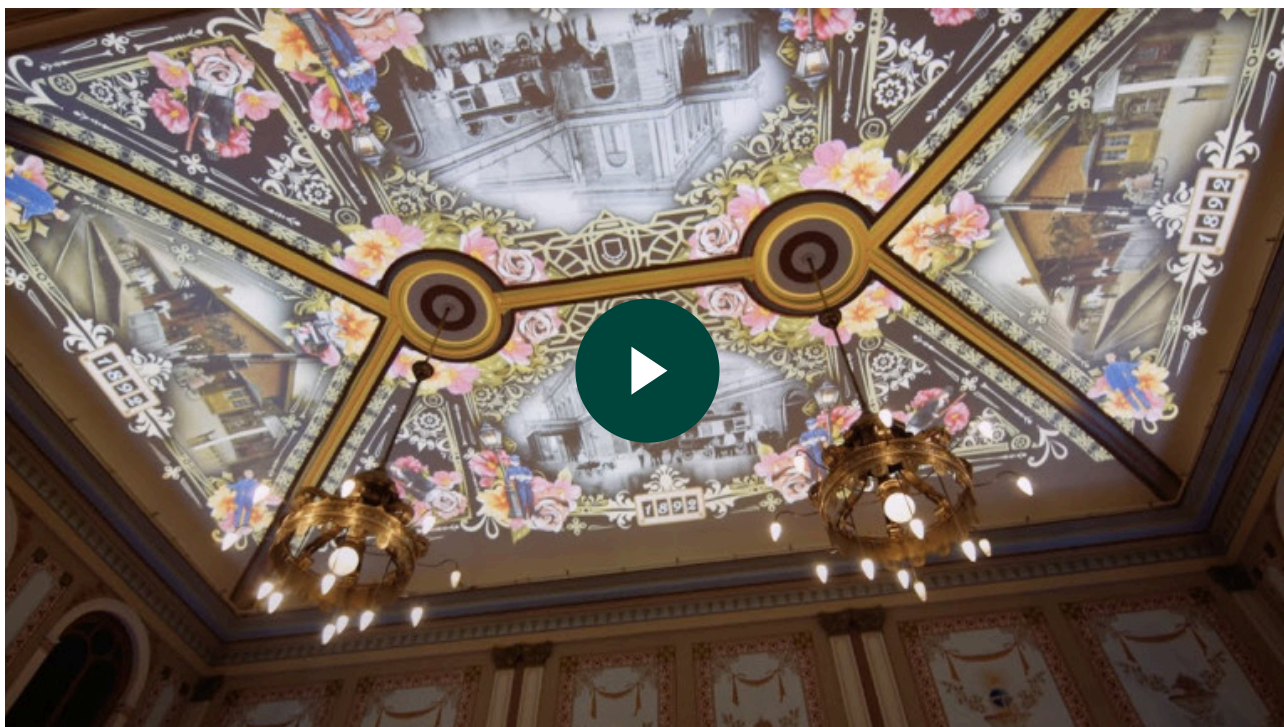

Droomsporen

Videomapping brengt Maliebaanstation tot leven

Op 29 november 2024 opende het Spoorwegmuseum de betoverende beleving *Droomsporen* in het historische Maliebaanstation. Met behulp van videomapping wordt het plafond van de stationshal omgetoverd tot een levend kunstwerk dat de rijke geschiedenis van het station tot leven brengt. Deze unieke ervaring is ontwikkeld in samenwerking met creatief collectief Mr.Beam en werd mogelijk gemaakt dankzij de genereuze steun van de VriendenLoterij en het BPD Cultuurfonds

Samenwerking HKU

Toekomstige mappings zullen vervaardigd worden door HKU studenten, waarbij in het maakproces docenten van de HKU, medewerkers van Mr.Beam en de inhoudelijke staf van het museum, begeleiding bieden. De samenwerking die we zijn aangegaan, heeft door de verankering in het curriculum een duurzaam karakter.

Vereniging Vrienden van het Spoorwegmuseum

De vrijwilligers zijn druk met het opknappen van het rijtuig

Inrichting HSM D 1920

Het museum is verheugd met de toezegging van de Vereniging Vrienden van het Spoorwegmuseum voor het financieel ondersteunen van twee projecten.

Allereerst dragen de Vrienden bij aan de inrichting van de HSM D 1920. Deze wagen is door de vrijwilligers prachtig opgeknapt en gaat gebruikt worden voor de ontvangst van schoolgroepen. Leerlingen kunnen hier in alle rust ontvangen en voorbereid worden op het educatieve programma dat ze gaan beleven. Met de bijdrage kan het museum de wagen inrichten, onder andere met een opengewerkt model van een stoomlocomotief en educatieve koffers.

Spoordieren

Daarnaast steunen de Vrienden het in 2025 te realiseren project 'Spoordieren'. Met deze bijdrage kan het museum weer stevige stappen zetten in het ontwikkelen van de educatieve en innovatieve ambities van het museum! In de ontwikkeling van Spoordieren wordt samengewerkt met ecologen van ProRail en Naturalis.

Met een museale educatieve familieprogrammering in de tuin van het museum, neemt het museum kinderen van 4 tot 8 jaar en hun (groot)ouders mee op avontuur langs alle Spoordieren. Dieren en het spoor delen dezelfde ruimte, wat soms tot uitdagingen leidt. Dassen graven burchten onder het spoor, waardoor verzakkingen ontstaan en treinen stil komen te liggen. Ooievaars bouwen nesten op bovenleidingen, wat kortsluiting en storingen kan veroorzaken. Om deze problemen te beheersen, zet ProRail verschillende innovaties in. Met slimme technologieën en diervriendelijke maatregelen werkt ProRail aan een veilige en soepele reis voor mens én dier. Met 'Spoordieren' wil het Spoorwegmuseum laten zien hoe mens en dier in balans blijven rond het spoor.

Documentaire 150 jaar Maliebaanstation

Samenwerking RTV Utrecht

In 2024 vierde het Spoorwegmuseum 150 jaar Maliebaanstation met een bijzondere documentaire, tot stand gekomen dankzij een waardevolle bijdrage van het K.F. Hein Fonds en in samenwerking met RTV Utrecht. De film belicht de rijke geschiedenis van het monumentale station en de betekenis ervan voor stad en spoor.

Door interviews, archiefmateriaal en unieke beelden uit het museum kwam het verhaal van de Maliebaan tot leven voor een breed publiek. De documentaire werd enthousiast ontvangen en uitgezonden op RTV Utrecht, waarmee het jubileumjaar een extra bijzonder tintje kreeg. Deze samenwerking onderstreept de kracht van cultuur en erfgoed in beeld.

Langste robottrein

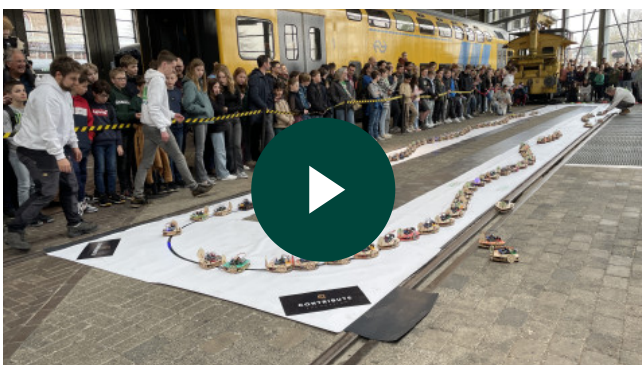

Samenwerking met Stichting Leaphy

Op woensdag 28 februari werd het Spoorwegmuseum gevuld met meer dan 300 enthousiaste middelbare scholieren en hun zelfgebouwde Leaphyrobots. Samen waagden zij een poging om de langste robottrein ooit te maken. Een leerzame en feestelijke dag vol techniek, creativiteit en samenwerking.

De recordpoging vond plaats in nauwe samenwerking met Stichting Leaphy, die scholen stimuleert om met technologie en robotica aan de slag te gaan. Leerlingen uit Amersfoort, Nijkerk, Veenendaal en Utrecht kwamen samen om hun robots te laten rijden in één lange trein. Hoewel het record van 134 robots niet werd verbroken en de teller bleef steken op 88, was de sfeer uitgelaten en het enthousiasme groot. De eigenwijze robotjes maakten het spektakel alleen maar leuker.

De poging kreeg landelijke aandacht. Onder andere Radio 1, het AD, OV Nieuws en het RTL Ontbijtnieuws besteedden er aandacht aan. Op RTL was het evenement zelfs in meerdere ochtenduitzendingen te zien. Deze publiciteit zette niet alleen het Spoorwegmuseum op de kaart, maar liet ook zien hoe techniekonderwijs op een speelse manier jongeren kan inspireren. Voor de deelnemende leerlingen was het hoe dan ook een onvergetelijke dag in het museum.

Open Joodse Huizen

In samenwerking met Open Joodse Huizen was het Spoorwegmuseum op 2 mei 2024 voor het eerst een locatie binnen dit bijzondere herdenkingsprogramma. Het museum stond stil bij de levens van Joodse Utrechtse en hun lot tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In de voormalige wachtkamers van station Maliebaan vonden twee indringende lezingen plaats. Conservator Evelien Pieterse vertelde over de spoorwegstaking van 1944 en de impact ervan op Joodse families. Journalist en publieksdienstmedewerker Bas Dekkers belichtte de geschiedenis van Joodse NS-medewerkers en vertelde het persoonlijke verhaal van Flora Snatager, stenotypiste bij de Nederlandse Spoorwegen. Juist op deze historische plek, van waaruit velen werden weggevoerd, kwamen verleden en heden op indrukwekkende wijze samen.

Digitale rondleidingen

Rondleider Femke Lockfeer verzorgt een rondleiding op afstand.

Samenwerking met VindiQu

Dankzij de samenwerking met VindiQu verzorgt het Spoorwegmuseum digitale rondleidingen voor mensen in verzorgings- en bejaardentehuizen. Via een live videoverbinding worden bezoekers die zelf niet meer op pad kunnen, toch meegenomen door het museum. Het museum draagt hiermee graag bij aan verbinding en cultuurbeleving op afstand – voor iedereen, ongeacht mobiliteit of leeftijd.

Utrechters praten met Utrechters

Taal Doet Meer

Op 9 oktober 2024 organiseerden Taal Doet Meer en het Spoorwegmuseum samen de negende editie van *Utrechters Praten Met Utrechters* (UPMU). Een bijzondere ontmoetingsavond waar museumcollega's en stadsgenoten met een taalachtergrond elkaar écht leerden kennen.

In de Wachtkamer 3e klasse genoten deelnemers van een gezamenlijk diner. De helft van de aanwezigen was werkzaam bij het museum, de andere helft oefent de Nederlandse taal. Door middel van speelse vragen en persoonlijke gesprekken ontstonden er verrassende connecties en mooie gesprekken over cultuur, reizen en het dagelijks leven in Utrecht.

Met vragen als "Wat is de langste treinreis die je ooit maakte?" werd het ijs gebroken. Het doel van UPMU is simpel: meer wederzijds begrip en verbondenheid creëren tussen Utrechters. Het Spoorwegmuseum draagt hier graag aan bij door ruimte te bieden voor dialoog, ontmoeting en inclusie. De avond werd warm ontvangen en smaakte duidelijk naar meer.

Hulphonden

Trainingslocatie

Op maandag 29 juli verwelkomde het Spoorwegmuseum het KNGF met trainers en hulphonden. Het museum fungeerde als trainingslocatie, waar de honden leerden omgaan met drukte en prikkels. In ruil daarvoor ontvingen we waardevolle adviezen over onze toegankelijkheid. Een mooie en leerzame samenwerking.

Gelijke kansen met JINC

In samenwerking met JINC ontving het Spoorwegmuseum op 3 december 11 leerlingen van het Kentalis College voor een Bliksemstage. JINC zet zich in voor gelijke kansen op de arbeidsmarkt, en het museum draagt hier graag aan bij door jongeren kennis te laten maken met verschillende beroepen.

De leerlingen werden ontvangen in de Koninklijke Wachtkamer, kregen een eigen 'Team Spoorwegmuseum'-pasje en doken vervolgens het museum in. Ze hielpen mee bij publieksfuncties, kregen een rondleiding achter de schermen, en volgden korte workshops van de museumdocenten. Zo ontdekten ze spelenderwijs hoe divers het werk in een museum kan zijn.

Het Fluwelen Handvat

Leenfiets

Het Spoorwegmuseum beschikt sinds 2024 over een handige leenfiets, mogelijk gemaakt door ondernemingsvereniging Het Fluwelen Handvat. Met een zwart krat en bruin zadel staat de fiets klaar, vooral handig voor medewerkers die van buiten Utrecht komen.

Wandelroute

Op 15 maart 2024 werd de Historische Wandeling Oost feestelijk geopend. Deze wandelroute van 4 kilometer is een initiatief van Het Fluwelen Handvat en Sterre & Stad, en voert langs 23 panden met een bijzondere geschiedenis – waaronder ook het Maliebaanstation.

Langs monumentale gebouwen, statige lanen, parken en verborgen uitkijkjes ontdek je de geschiedenis van Utrecht-Oost. Bij elk pand vind je een messing paneel met toelichting. Via de website historischewandelingoost.nl zijn uitgebreidere verhalen te lezen. Ook bij het Spoorwegmuseum is een bord met QR-code geplaatst dat de geschiedenis van het Maliebaanstation belicht.

Organisatieversterking

Het Spoorwegmuseum ontving in december 2024 een mooie bijdrage van het VSBfonds voor een organisatieversterking ten behoeve van het masterplan. De middelen zijn bedoeld voor het ontwikkelen van een developmentstrategie en programmamanagement.

De parallel tussen het VSBfonds en het Spoorwegmuseum is bijna één op één te maken. Geworteld in Utrecht en nauw betrokken bij het stimuleren van cultuurdeelname voor alle Nederlanders. Omdat meedoen niet alleen kan zorgen voor persoonlijke groei door onontdekte talenten, maar ook sociale samenhang bevordert. Tevens zien we het VSBfonds als een fonds dat door een interventie in een bestaande organisatie een duurzame verandering teweeg kan brengen. Een organisatie als het Spoorwegmuseum, dat als drive heeft om ook in de toekomst de universele herkenbare collectie en verhalen te delen met een groep die vaak bij ons voor het eerst deelneemt aan cultuur, lijkt de ultieme fit voor het VSBfonds te zijn.

VSBfonds,
iedereen doet mee

Het museum kijkt vooruit. Daarvoor was het nodig om de huidige exploitatie te analyseren en daar lessen uit te trekken voor de toekomst. We zijn ontzettend verheugd dat het doorlichten van de exploitatie ons pro bono is aangeboden door Andersson Elffers Felix (AEF).

Bijdrage RABO Stimuleringsfonds

Dankzij een bijdrage van €30.000 van het RABO Stimuleringsfonds zet het Spoorwegmuseum een grote stap in de verduurzaming van de verlichting. De overstap naar LED-verlichting bespaart tussen de 60 en 80% aan energie en verbetert tegelijkertijd de presentatie van de collectie en de beleving van het museumbezoek.

Verlichting die werkt én bespaart

De conventionele theaterspots maken plaats voor energiezuinige LED-armaturen, met een veel langere levensduur en lager verbruik. In totaal worden 280 lichtbronnen vervangen, waarvan het merendeel een hoog vermogen van 575 watt had. Dankzij de slimme aansturing brandt de verlichting alleen waar en wanneer het nodig is.

Een toekomstbestendige museumervaring

De nieuwe verlichting draagt bij aan de verduurzamingsambitie van het Spoorwegmuseum én aan een aantrekkelijker museumbezoek. De historische treinen worden mooier uitgelicht, de sfeer wordt verbeterd en de verlichting ondersteunt de routing en inrichting tijdens evenementen. Directeur Leontien Lems noemt het een belangrijke eerste stap naar een duurzamer museum.

Netwerken

Het Spoorwegmuseum participeert in de volgende (inter-)nationale overlegstructuren:

- Nederlandse Museumvereniging (NMV)
- Club van Elf
- Samenwerkende Utrechtse Musea (SUM)
- International Association of Transport and Communications Museums (IATM)
- Vereniging van wetenschapsmusea en science centers (VSC)
- Centrum Management Utrecht (CMU)
- Erfgoedcommissie NS
- WO2Net/Netwerk Oorlogsbronnen
- Klankbordgroep NS in WOII
- Fotogenootschap Nederland
- Historisch Railvervoer Nederland

04 Collecties

spoor
4

4011

Overdracht koninklijke trein SR10

Op 12 juli 2024 heeft NS het koninklijk rijtuig SR10 officieel overgedragen aan het Spoorwegmuseum. Het rijtuig, dat sinds 1993 dienstdeed voor het Koninklijk Huis, is daarmee onderdeel geworden van de koninklijke collectie van het museum.

Salonrijtuig 10, in 1993 omgebouwd tot koninklijk rijtuig, werd ontworpen in samenspraak met koningin Beatrix. Met luxe materialen zoals marmer en perenhout en een 'chique Italiaans' interieur, diende het rijtuig bij talloze officiële gelegenheden.

Veel media aandacht

De overdracht trok veel media-aandacht. Onder andere de NOS, [Goedemorgen Nederland](#), [RTV Utrecht](#), ANP, [BNR Nieuwsradio](#), [Radio 4](#), [Radio 5](#), [OV Nieuws](#) waren aanwezig om verslag te doen. Daarnaast verscheen er een speciale editie van [NS Weekly](#) over de koninklijke trein.

Koploper toegevoegd aan collectie

Op vrijdag 14 juni werd het iconische treinstel ICM 4011, beter bekend als de Koploper, officieel toegevoegd aan de collectie van het Spoorwegmuseum. Na bijna veertig dienstjaren bij NS vond de trein zijn eindbestemming op Spoor 3 van het Utrechtse Maliebaanstation.

De 4011 was het eerste treinstel uit de serieproductie van de Intercitymaterieel-reeks, na zeven prototypes. Sinds zijn bouw in 1983 bij Talbot in Aken heeft het stel vele gedaantes gehad – van klassiek geel tot opvallend blauw in de KLM-huisstijl. Met de opname van de Koploper in de collectie blijft dit stuk moderne spoorweggeschiedenis bewaard. Hoofd Collecties Peter-Paul vestigde bij de overdracht de aandacht op het belang van dit markante treinstel voor de Nederlandse spoorwegerfenis.

ECM Certificaat

Veilig het spoor op

Het Spoorwegmuseum is officieel ECM-gecertificeerd! ECM staat voor *Entity in Charge of Maintenance* en garandeert dat ons materieel veilig onderhouden wordt volgens Europese richtlijnen. Dit certificaat is cruciaal: zonder ECM mogen historische treinen niet de openbare rails op. Dankzij deze erkenning kunnen we ons rijdend erfgoed weer laten zien. Zo kon locomotief 1768 de koninklijke trein ophalen, tijdens Open Monumentendag én het Open Trein Festijn in september kon het museum treinen uit de collectie inzetten.

Collectie Nederlands-Indië/Indonesië

Programma Indisch Erfgoed Digitaal (PIED)

Dankzij een bijdrage van het Programma Indisch Erfgoed Digitaal (PIED) start het Spoorwegmuseum vanaf december 2024 met een project voor het verrijken, catalogiseren en online ontsluiten van de collectie foto's en objecten m.b.t. de spoorwegen in Nederlands-Indië/Indonesië. In samenwerking met Onsland.nl wordt deze bijzondere collectie toegankelijk gemaakt voor een breed publiek.

De collectie over spoorwegen in Nederlands-Indië omvat meer dan 4.000 foto's en 15 unieke oral history-interviews. Deze waardevolle documenten bieden inzicht in een fascinerend en vaak onderbelicht hoofdstuk uit de spoorweggeschiedenis. Met de bijdrage van PIED worden deze stukken zorgvuldig gecatalogiseerd, gedigitaliseerd en voorzien van context om ze voor het publiek te ontsluiten.

Samenwerking met Onsland.nl

De ontsloten collectie krijgt een plek op de nieuwe website Onsland.nl, waar het koloniale verleden van Nederland wordt belicht. Daarnaast voegt het Spoorwegmuseum een speciaal dossier toe aan de eigen website, met verdieping en context rond de collectie. Ook verschijnen er publicaties gebaseerd op het materiaal. Zo draagt het museum bij aan het delen van kennis en verhalen over de spoorwegen in Nederlands-Indië, en wordt dit erfgoed zichtbaar voor een breed publiek.

Crowdsourcing

Conservator Evelien Pieterse in het depot in gesprek met de verslaggever van Radio 1

Dankzij de inzet van een groeiende groep betrokken vrijwilligers werkt het Spoorwegmuseum aan het beschrijven van de collectie foto's en dia's. Deze crowdsourcing-aanpak is onderdeel van een bredere strategie om het digitale collectiemateriaal beter toegankelijk te maken. In 2024 kreeg het project een flinke impuls – én landelijke media-aandacht.

Nu de 3D-collectie grotendeels is geregistreerd en ook de 2D-collectie (foto's en dia's) is gedigitaliseerd, heeft de afdeling Collecties een Informatieplan opgesteld. Hierin staat hoe het museum de komende jaren omgaat met het ontsluiten van de gedigitaliseerde collecties, zowel op de eigen website als op externe platforms. Een belangrijk onderdeel hiervan is de inzet van crowdsourcing: met hulp van vrijwilligers worden beelden beschreven en voorzien van aanvullende informatie.

Om het groeiende aantal scans te kunnen verwerken, werd in 2024 een extra projectmedewerker aan het team toegevoegd. Deze coördineert het crowdsourcingproject. Vrijwilligers uit heel Nederland helpen bij het beschrijven van duizenden foto's en dia's, waarbij kennis van spoorwegmaterieel, stations en landschappen wordt ingezet om de collecties beter doorzoekbaar te maken voor het publiek.

Media-aandacht en aanwas

Op 20 februari kreeg het project onverwachts landelijke aandacht toen een bericht van een vrijwilliger werd opgepikt door het *Algemeen Dagblad*. [Radio M](#) en [Radio 1](#) volgden kort daarna. De aandacht leidde tot 45 nieuwe aanmeldingen, waarvan 30 vrijwilligers inmiddels actief zijn.

Afstoting

In 2024 zijn grote delen van de af te stoten collectieonderdelen en dubbele objecten via de LAMO procedure afgestoten. Voorwerpen waarvoor binnen de museale wereld geen belangstelling bestond, zijn via Museum Depotshop, OnterdGoed en onze eigen museumwinkel verkocht.

Andere musea en erfgoedinstellingen: 413 objecten

Museum Depotshop: 200 objecten

Ontferd Goed 502: objecten

Museumwinkel Spoorwegmuseum: 223 objecten

Schenkeningen

Met het aangescherpte schenkingsbeleid kan een betere selectie gemaakt worden uit het grote hoeveelheid schenkingen, die vooral door particulieren worden aangeboden. Aangenomen werden onder meer verschillende aandenkens en memorabilia van oudspoorwegmedewerkers, een collectie kniptangen, maar ook een stoel en servies uit een Wagons-Lits rijtuig. Hieronder een overzicht van de meest bijzondere aanwinsten.

Februari

Stationsbank

Na 50 jaar zijn twee bijzondere houten stationsbanken uit 1953 weer herenigd in het Spoorwegmuseum. Ooit gemaakt voor station Den Bosch, raakten ze decennia zoek. Eén stond in het museum, de ander dook op in een stal in Vlijmen. Dankzij een schenking zijn ze nu weer samen in het Maliebaanstation.

Stationsbanken na halve eeuw samen

Miljoenen jaren, maar nu worden in Den Bosch twee houten stationsbanken herenigd. De eerste is uit 1953 en de andere is uit 1954. Ze zijn nu samen in het Maliebaanstation in Den Bosch. De eerste bank is uit 1953 en de andere is uit 1954. Ze zijn nu samen in het Maliebaanstation in Den Bosch. De eerste bank is uit 1953 en de andere is uit 1954. Ze zijn nu samen in het Maliebaanstation in Den Bosch.

De eerste bank is uit 1953 en de andere is uit 1954. Ze zijn nu samen in het Maliebaanstation in Den Bosch. De eerste bank is uit 1953 en de andere is uit 1954. Ze zijn nu samen in het Maliebaanstation in Den Bosch. De eerste bank is uit 1953 en de andere is uit 1954. Ze zijn nu samen in het Maliebaanstation in Den Bosch.

Juni

Model uit WOII

In de presentatie *Kinderen van Versteeg* is een bijzonder model geplaatst: een zelfgemaakte locomotief van Hendrik Wietsma, gebouwd tijdens zijn onderduik in de Tweede Wereldoorlog. Het model, vervaardigd uit verzetsmateriaal, werd in 1980 geweigerd maar is nu alsnog opgenomen in de collectie van het Spoorwegmuseum – een eerbetoon aan moed en vakmanschap.

juli

Archief Spoorbouwmeester

Ter gelegenheid van haar afscheid schonk Geertje Ponjee, sinds 2001 hét gezicht van Bureau Spoorbouwmeester, een unieke selectie documenten aan het Spoorwegmuseum. De schenking bevat onder meer huisstijlhandboeken, bewegwijzeringsvoorschriften en zeldzame publicaties van Spoorbeeld – waardevolle toevoegingen die het ontwerpverhaal van de spoorsector tastbaar maken voor toekomstige generaties.

juli

Oproepbrief

Het Spoorwegmuseum ontving een unieke schenking: een originele oproepbrief uit de Tweede Wereldoorlog, gericht aan Herbert Meijer om zich te melden op het Maliebaanstation. Meijer dook onder en overleefde. De brief, gevonden bij een verbouwing in Den Haag, is nu onderdeel van de collectie en tentoonstelling *Kinderen van Versteeg*. Met dank aan vinder Jaap Sleper en de familie Meijer.

Toevoegingen museumpresentatie

Zonetaxi

In juni 2024 is de taxistandplaats van de NS Zonetaxi toegevoegd aan de presentatie in het Spoorwegmuseum. De herkenbare zuil en standplaats vertellen het verhaal van de NS-strategie om reizigers niet alleen van station tot station, maar van deur tot deur te vervoeren.

De NS Zonetaxi werd begin jaren 2000 gelanceerd als aanvulling op het openbaar vervoer. Reizigers konden eenvoudig via internet of telefoon een taxi reserveren die aansloot op hun treinreis. De opvallende blauwe zuil markeerde de standplaats bij het station. Met deze toevoeging brengt het museum een herkenbaar stukje recente reishistorie tot leven.

Jonkheerpad

Sinds kort ligt er, net buiten het museumterrein aan de overkant van de Zonstraat, een bijzondere spoorwegovergang: het Jonkheerpad. Deze Niet Actief Beveiligde Overweg (NABO) is geplaatst door vrijwilligers van het Spoorwegmuseum.

Het Jonkheerpad komt oorspronkelijk uit Oisterwijk, waar het diende als privéovergang voor de baron van Kasteel Nemerlaer. Toen de overgang daar moest verdwijnen, bood het Spoorwegmuseum een nieuwe bestemming. De vrijwilligers van het museum plaatsten de overgang op het stukje spoor net buiten het museumterrein. Zo blijft een bijzonder onderdeel van de Nederlandse spoorweggeschiedenis behouden.

Podcast

Conservator Erik Plomp vertelt in een [podcast](#) van ProRail over de geschiedenis van het Jonkheerpad en het belang van het behoud ervan. De podcast is te beluisteren via de [website](#) van het Spoorwegmuseum.

Figee ongevalenkraan

Het museum heeft, dankzij een gulle bijdrage van de Vereniging Vrienden, een prachtig model van een Figee ongevalenkraan aan de collectie toegevoegd. Voorzitter van de Vrienden Richard Weurding droeg het model in Wachtkamer 3de klasse over aan het museum.

Het model is gebouwd door Wim v.d. Meijden, inmiddels 84 jaar oud. Hij beschikte over de originele tekeningen en begon ermee in 1981. Met tussenpauzes heeft hij er zo'n 25 jaar aangebouwd. Het model is schaal 1:15, gebouwd uit staal met ca 2.500 koperen klinknagels.

05 Tentoonstellingen & Evenementen

150 jaar Maliebaanstation

Een station met geschiedenis

Het Maliebaanstation is één van de iconische gebouwen van de stad Utrecht en tevens entreegebouw van het Spoorwegmuseum. In 2024 is het 150 jaar geleden dat de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij het station opende. Het Spoorwegmuseum vierde dit jubileum met een uitgebreide tentoonstelling.

In de tentoonstelling 'Maliebaanstation 150 jaar' kwamen diverse facetten van het station aan de orde. Van de roerige aanloop tot de bouw, het aanvankelijke succes en de teloorgang en uiteindelijke sluiting van het station in 1839 tot de aanwijzing van het gebouw als vestigingsplaats van het Spoorwegmuseum. Ook liet de tentoonstelling zien welke activiteiten er op een 19^e eeuws stationscomplex plaatsvonden en wie er allemaal werkten.

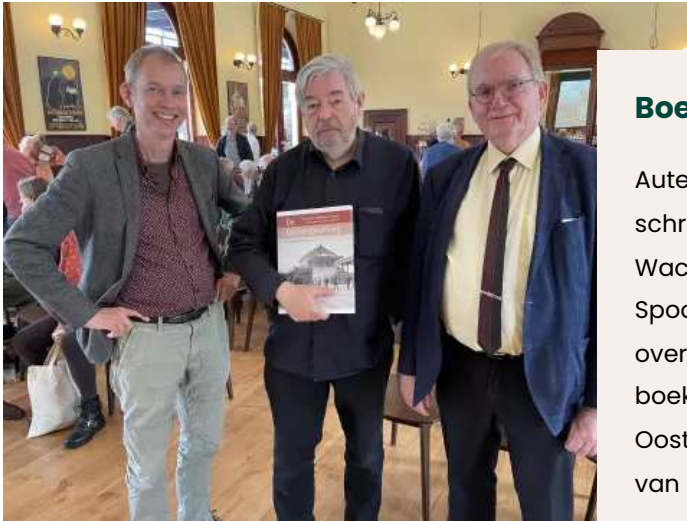

Bekijk het item over de tentoonstelling op RTV Utrecht

Voorpagina Telegraaf

Naast twee reportages bij RTV Utrecht werd de tentoonstelling 150 jaar Maliebaanstation op 24 april ook meegenomen op de voorpagina van de Telegraaf. Luister ook naar het item van [Aan Tafel](#) bij Radio M.

Maarten van Rossem tussen auteurs Victor Lansink (links) en Michiel ten Broek (rechts)

Boek 'De Oosterspoorweg'

Auteurs Victor Lansink en Michiel ten Broek schreven een boek over de Oosterspoorweg. In de Wachtkamer 3de klasse van het Spoorwegmuseum werd het eerste exemplaar overhandigd door Maarten van Rossem. In het boek gaan de auteurs in op de historie van de Oosterspoorlijn waarvan het Maliebaanstation een van de aanliggende stations is.

Oosterspoorweg Express

De gemeenten Amersfoort, Baarn en Hilversum organiseerden op 8 juni 2024 samen met het Spoorwegmuseum de *Oosterspoorweg Express*. De ritten werden verzorgd door de Veluwe Stoomtrein Maatschappij, met onder andere de imposante stoomloc BR23, diesellocc 2530/2459 en de honderd jaar oude Blokkendoos. De trein reed over de historische Oosterspoorlijn en vulde het traject met nostalgische stoom. In Utrecht konden de passagiers de tentoonstelling *Maliebaanstation 150 jaar* bezoeken.

Media-aandacht

De stoomtreinritten trokken veel bekijks én media-aandacht. [RTV Utrecht](#) beet het spits af, gevolgd door landelijke media zoals de [NOS](#) met een kort item in het Achtuurjournaal. Ook [DUIC](#), [AD/UN](#) en de Gooi- en Eemlander schreven lovend over de ritten én de tentoonstelling in het Spoorwegmuseum.

Evenementen

In het jaar 2024 organiseerde het Spoorwegmuseum weer een flink aantal evenementen. Hieronder een kort overzicht.

Februari

On traXS

We beleefden een mooie editie van On traXS waar modelspoorbouwers uit heel Europa kwamen exposeren. Het evenement werd goed bezocht, we noteerden 11.311 bezoekers in drie dagen. Winnaar van de On traXS Award, Loek Bronkhorst met zijn baan *Rijk van Nijmegen*, trok veel belangstelling (foto).

Mei

Spoorweg Spelen

Tijdens de meivakantie vonden voor de derde keer de Spoorweg Spelen plaats. Bezoekers speelden levensgrote spellen rond spoorberoepen. Nieuw dit jaar waren twee extra spellen én een samenwerking met gameproducent Galaxy Grove, waarbij bezoekers de game *Station to Station* konden spelen, een creatieve spoorbouwgame ontwikkeld in Utrecht.

Mei - Oktober

Lezingenreeks

Speciaal voor de tentoonstelling *Maliebaanstation 150 jaar* organiseerde het Spoorwegmuseum een verdiepende lezingenreeks. De lezingen werden verzorgd door publicist Arjan den Boer, conservator Evelien Pieterse, auteurs van het boek *De Oosterspoorweg* Victor Lansink en Michiel ten Broek en restauratiearchitect Leo Wevers. De gratis lezingen boden bezoekers extra context en verdieping.

Augustus

Festival Oude Muziek

Tijdens het Festival Oude Muziek vonden in samenwerking met het Spoorwegmuseum diverse Fringe-concerten plaats in Wachtkamer 3de Klasse. Deze bijzondere locatie bood jonge musici een intiem podium binnen een historische setting.

September

Open Monumentendag

Tijdens Open Monumentendag 2024 stond het Spoorwegmuseum in het teken van het thema *Routes, Netwerken en Verbindingen*. Er was een vrij toegankelijke lezing door restauratie-architect Leo Wevers en een optreden van het NS Harmonieorkest op het voorplein van het Maliebaanstation. NS verzorgde ritjes met historisch museummaterieel Mat'54 en '46 vanaf station Amersfoort naar Utrecht Maliebaan.

September

Open Trein Festijn

Tijdens het Open Trein Festijn 2024 waren heel veel museumtreinen toegankelijk voor het publiek. De vele enthousiaste vrijwilligers voorzagen de bezoekers van de nodige informatie over de collectie. De pendeltrein vanaf Utrecht CS reed met historisch materieel Mat '54 en Mat '46, wat zorgde voor een extra bijzondere ervaring. Op de foto passeert de trein de spoorwegovergang bij de Burgemeester Reigerstraat in Utrecht.

Oktober

Maand van de Geschiedenis

Oktober is de Maand van de Geschiedenis, het grootste geschiedenisevenement van Nederland. Het thema in 2024 was *Echt nep*. Het Spoorwegmuseum deed mee met de *Fabelkrant*: een krant vol wonderlijke spoorverhalen. Sommige waargebeurd, andere verzonnen. Bezoekers kregen de uitdaging: wat is feit en wat is fabel in de spoorwereld? Een QR-code verwees de bezoekers naar de website waar de antwoorden en complete verhalen te vinden waren.

Oktober

Techlab XL

Tijdens Techlab XL 2024 stond het Spoorwegmuseum volledig in het teken van techniek. Bezoekers experimenteerden bij de levensgrote werkstations met de thema's stoom, stroom en weerstand. Door proefjes, workshops en demonstraties kwam de techniek achter het spoor tot leven.

Oktober

Weekend van de Wetenschap

Tijdens het Weekend van de Wetenschap 2024 ontdekte jong en oud de wereld van techniek en spoor. In samenwerking met Intelino konden kinderen hun eigen slimme trein ontwerpen en programmeren. Het interactieve programma sloot perfect aan bij de educatieve missie van het museum en maakte wetenschap op een speelse manier toegankelijk voor iedereen.

November

Rail Rookies Clubdag

Op zondag 10 november vierde het Spoorwegmuseum de Rail Rookies Clubdag. Maar liefst 249 leden van onze kidsclub, de jonge ambassadeurs van het museum, genoten samen met hun (groot)ouders en broertjes en zusjes van een dag vol leuke activiteiten, zoals treinen poetsen, het Rail Raadsel, de Waaghals Challenge en de ballenbak in de HSM D1920.

December

NK Ticket to Ride

Op zaterdag vond de allereerste editie van het Nederlands Kampioenschap *Ticket to Ride* plaats. De finale werd gespeeld in de sfeervolle Oriënt Express, dé ideale locatie binnen het Spoorwegmuseum voor dit spoorse bordspel. Regina van Mersbergen uit Vianen won de titel. [De Telegraaf](#) deed verslag van deze bijzondere gebeurtenis.

December

Winter Station

Tijdens Winter Station 2024 veranderde het Spoorwegmuseum weer in een betoverend winters paradijs. De sfeervol versierde museumhal, gezellige kraampjes, de antieke carroussel en vooral de populaire ijsbaan trokken duizenden bezoekers. Winter Station blijft hét winteruitje voor jong en oud.

Voor de tweede achtereenvolgende jaar was reserveren in de kerstvakantie verplicht om de drukte te spreiden en iedereen een fijne ervaring te bieden.

06 Projecten

Start project OPFRIS

De huidige museale presentatie van het museum is de afgelopen twintig jaar nagenoeg hetzelfde gebleven. Een ijzersterk concept dat nog dagelijks een bijzonder fijne plek is voor families, individuen, scholen en zakelijke gasten. We zien echter ook dat museum toe is aan een doorontwikkeling. Een ontwikkeling naar een museum waarin toekomstige generaties en partners zich kunnen blijven herkennen, er meer ruimte is voor actualiteit en verdieping, maar waar ook een betere balans is tussen de museale kerntaken en commerciële doelstellingen.

In aanloop naar een omvangrijk Masterplan voor de lange termijn dat in 2025 verder vorm zal krijgen, investeren we nu in het oprispen van een aantal plekken in het museum zodat we onze publieksgroepen ook de komende jaren aan ons blijven binden.

We experimenteren met nieuwe (vertel)vormen en werken met nieuwe partijen samen, waarbij we alle activiteiten langs de lat van innovatie en leren leggen. De leeropbrengsten verwerken we vervolgens in het Masterplan. Onderdelen van de 'Opfris' zijn onder meer het ontwikkelen van een familielab, het aanpakken van de wayfinding, meer duiding aanbrengen in een aantal werelden, het creëren van een nieuwe winkel en het doorontwikkelen van de horecalocatie.

Verduurzaming

Museumdepot Blerick

Stichting BOEi, de eigenaar van de rijksmonumentale Wagenmakerij in Blerick (Venlo) dat dienst doet als museumdepot, gaat deze verduurzamen. Doel is om het comfort voor gebruikers te verhogen en het energieverbruik te verminderen. Het rijksmonument uit 1890, deels in gebruik door het Spoorwegmuseum

en deels te huur, moet zo toekomstbestendig worden. De verduurzaming is mogelijk dankzij een maatwerklening van de ASN Bank, bedoeld om de gebouwen uit de bestaande portefeuille beter werkbaar te maken en de CO2 uitstoot te verminderen.

Jaco van Noort, verduurzamer BOEi: "Verduurzaming van monumenten is broodnodig, maar ook erg complex. Daarom starten we niet op papier, maar met een gesprek met de huurders: die kennen het pand als geen ander. In Blerick gaat het om een serie kleinere maatregelen die de werkplekken veraangenamen en energie besparen. Doel is het werkcomfort van de medewerkers van het Spoorwegmuseum te verhogen. Ook kan dan de heteluchtkachel die nu gebruikt wordt weg, zodat het CO2 verbruik gereduceerd wordt."

Windenergie

In 2024 zette het Spoorwegmuseum een belangrijke stap richting een duurzamere toekomst door volledig over te stappen op Nederlandse windenergie, geleverd door Audex Renewables. Met deze keuze verminderen we onze CO₂-uitstoot aanzienlijk. Het past binnen onze bredere duurzaamheidsambities: een museale omgeving creëren die niet alleen inspireert, maar ook verantwoord omgaat met energie en milieu.

Opening Spoortuin

In 2024 opende het Spoorwegmuseum de vernieuwde Spoortuin: een moderne, interactieve speeltuin op het achterterrein van het museum. De herinrichting maakt deel uit van een bredere opknapping van het buitenterrein en biedt kinderen een veilige, educatieve en avontuurlijke speelomgeving met een sterk spoorwegthema. De Spoortuin sluit aan bij de missie van het museum om jong en oud splendorwijs kennis te laten maken met de wereld van het spoor. De Spoortuin krijgt in 2025 nog een uitbreiding met als thema dieren en het spoor.

Projectie Maliebaanstation

Tijdens de jaarwisseling was het Spoorwegmuseum onderdeel van de [sfeervolle lichtroute](#) die de gemeente Utrecht organiseerde. Iconische plekken in de stad werden prachtig verlicht, waaronder het Maliebaanstation. Het station werd verlicht met kleurrijke projecties die gebaseerd waren op een aantal affiches uit de collectie van het museum.

07 Marketing & Communicatie

SCHUIF DESEN
REIMSLENKACHSEN

PLAYPLAY

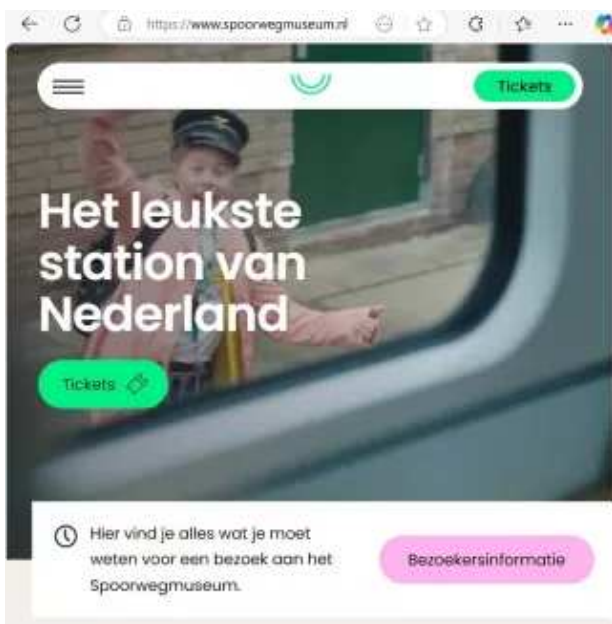
III
D

Online marketing

In 2024 heeft het Spoorwegmuseum flinke stappen gezet om onze online zichtbaarheid te verbeteren en om ook online de verhalen van het museum te delen. En met groot succes: 2024 was het beste online jaar ooit voor het Spoorwegmuseum. Nog nooit bereikten we met het museum zóveel mensen online, werden zoveel van onze verhalen en filmpjes gelezen en gedeeld, en ontvingen we zoveel online reacties op deze verhalen als in 2024. Van 360-gradenfoto's, waarbij bezoekers een digitaal kijkje in de treinen kunnen nemen, tot de verhalen over de geschiedenis van het Maliebaanstation waarmee de tentoonstelling ook online tot leven kwam.

In totaal zijn alle online uitingen van onze eigen kanalen bijna 11 miljoen keer bekeken. Een toename van 18% ten opzichte van 2023.

Website

De website blijft het hart van het online ecosysteem van het museum; alle digitale wegen leiden uiteindelijk naar de site. De website is ook de plek waar bezoekers praktische informatie zoeken voorafgaand aan hun bezoek, waar ze ontdekken wat er te doen is in het museum en waar bezoekers digitaal de collectie kunnen doorzoeken.

In 2024 hebben we de vindbaarheid van de collectie, onze zakelijke evenementen en bezoekersinformatie flink verbeterd; bezoekers kunnen hierdoor veel sneller de informatie vinden die ze nodig hebben en ze minder 'verdwalen' op de site.

Het aantal bezoekers was in 2024 2,8% hoger dan in 2023, met evenveel bezoeken als in 2023 - totaal zo'n 1,1 miljoen bezoeken. Omdat we onze cookiebanner vernieuwd hebben, kunnen we een derde van de bezoekers niet meer meten, waardoor feitelijk de bezoekersaantallen veel hoger zijn in 2024.

Socials

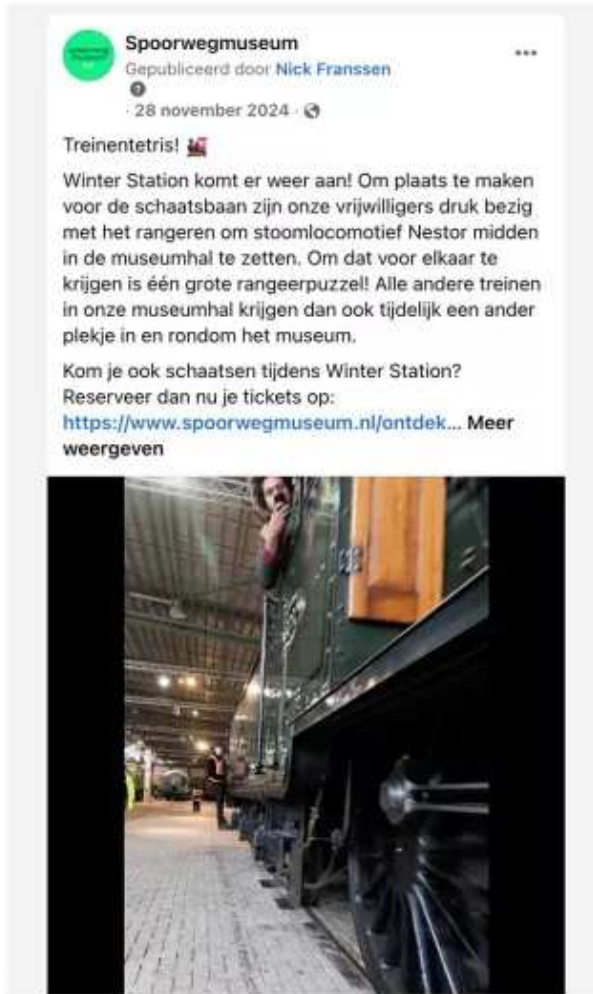
De online kanalen blijven groeien, waarbij de belangrijkste kanalen Instagram en Facebook met 10% zijn gegroeid. Door minder te posten, maar juist meer verdiepende en verhalende posts te delen, is de content voor veel meer mensen die ons volgen relevant en interessant. We zien dan ook dat het bereik per post 75% hoger is ten opzichte van 2023. 32% van de bereikte mensen bekijkt de content en 1,89% is betrokken. Dit was 37% resp. 1,35% in 2023.

De best bekeken posts gingen over het Maliebaanstation, de Koploper en kijkjes in onze digitale collectie en achter de schermen: van rangeren tot de werkzaamheden van vrijwilligers in ons depot in Blerick.

Voorbeeld van overzicht

Social campagne

In 2024 werden flink meer social campagnes ingezet om de verschillende doelgroepen van het museum te bereiken en te laten zien hoe leuk het museum is. De focus lag in 2024 meer op corporate campagnes in plaats van event-campagnes gericht op tentoonstellingen en events.

Per doelgroep heeft het museum eigen uitingen die passen bij de betreffende doelgroep. Hierdoor zijn de online campagnes effectiever geworden. De On traXS campagne scoorde op alle metrics het beste.

In totaal zijn er 33 campagnes gedraaid in 2024, waarbij 1,5 miljoen mensen zijn bereikt. Met name video's bleken heel effectief; 1,1 miljoen video's zijn langer dan 3 seconden op social bekeken, een enorme tijd op Facebook en Instagram. Daarbij werd er 65.000 keer doorgelinkt naar de website, dit is tweemaal hoger dan in 2023.

Nieuwsbrieven & mailcampagnes

Nieuwsbrieven blijven voor het museum een belangrijke manier om contact te hebben met onze trouwste fans. In 2024 zijn er stappen gezet om de nieuwsbrieven beter te laten aansluiten bij de interesses van onze achterban. Op deze manier worden de nieuwsbrieven waardevoller en relevanter.

In totaal zijn er nieuwsbrieven naar meer dan 600.000 personen verzonden in 2024. Dit is 20% meer dan in 2023. Het aantal abonnees steeg met 14%. Ook steeg de openrate van 42% naar 45% en de clickrate van 3% naar 3,6%.

Naast de nieuwsbrieven werd er actiever gemaïld naar eerdere bezoekers, om ze te wijzen op nieuwe evenementen die ze mogelijk interessant vinden en om herhaalbezoek te stimuleren. In totaal zijn meer dan 80.000 van deze campagnemails verzonden, waarbij de openrate en clickrate hoger lag dan bij de nieuwsbrief.

Educatie

Scholeneducatie

In het afgelopen jaar ontving het museum 7.800 leerlingen in schoolverband. Het aantal geboekte educatieve programma's is ongeveer gelijk is gebleven aan de voorgaande jaren. De groepen die het museum als schoolreisje bezochten zijn in aantal verminderd.

De combinatie van een educatief gedeelte onder begeleiding van een museumdocent, met daarna vrije tijd om het museum zelfstandig te bezoeken, is het meest populair. Het aantal vragen naar een aangepast educatief programma voor speciaal onderwijs, kleuters en voortgezet onderwijs is gestegen. Hiervoor zijn de bestaande programma's flexibel ingezet of er werd per aanvraag bekeken hoe hier het beste op kon worden aangesloten. Op deze manier werd iedere klas een bezoek op maat aangeboden passend bij hun vraag.

Vanuit de ambitie en overtuiging dat het Spoorwegmuseum een relevante rol kan spelen binnen het technisch georiënteerde VMBO en MBO, vindt er een oriëntatie plaats om de educatieve producten met en voor deze doelgroepen te ontwikkelen. In 2025 zal dit een vervolg krijgen.

Rondleiders

2024 was weer een jaar vol enthousiaste rondleidingen voor zakelijke partijen, jaarclubs, feestjes en andere groepen. De rondleiders van het museum hebben meer dan 500 rondleidingen kunnen verzorgen. Hierbij zaten ook weer bijzondere rondleidingen zoals die van Vrijdag Museumdag voor bewoners van verschillende zorglocaties uit Utrecht en de livestream rondleidingen via VindiQu, voor mensen die fysiek niet meer in staat erop uit te gaan.

Tineke Tooi vertelt erover in een interview in de ANWB Kampioen.

Merkpositie

Het Spoorwegmuseum staat in de top 3 van meest kindvriendelijke cultuurinstellingen. Dat blijkt uit het Cultuursector Merkenonderzoek 2024 van Hendrik Beerda Brand Consultancy. Het jaarlijkse onderzoek dat al bijna 20 jaar bestaat met ruim 140.000 respondenten, laat zien dat de gehele top 10 uit louter musea bestaat.

1. Nijntje Museum
2. NEMO Science Museum
3. Spoorwegmuseum
4. Museumpark Archeon
5. Naturalis
6. Nederlands Openluchtmuseum
7. Hunebedcentrum
8. Het Scheepvaartmuseum
9. Luchtvaartmuseum Aviodrome
10. CORPUS

Bureau Ginder publiceerde, in samenwerking met de website Pretwerk.nl, de dagattractie top 50 van Nederland. Fier bovenaan staat, zoals ieder jaar, de Efteling. Het Spoorwegmuseum staat op een verdienstelijke 29ste plaats met nog net geen 500.000 bezoekers. Als alle dierentuinen en pretparken eruit gefilterd worden dan staat het Spoorwegmuseum in de top 10 van best bezochte musea van Nederland.

Social Deal Award

Gebruikers van Social Deal hebben het Spoorwegmuseum verkozen tot winnaar van de Social Deal Awards 2024.

Social Deal is een van de actiepartners van het museum, hun platform biedt entree voor gereduceerd tarief aan. Het museum verkocht via hen afgelopen jaar meer dan 16.000 tickets. De Social Deal Award werd beloond met een aantal waardevolle promoties zoals aandacht op Facebook (1 miljoen volgers), een banner op de website, promotie via e-mail campagne en advertentieruimte.

Media

NS Tijdreizen

In 2024 maakte NS voor zijn YouTube-kanaal een serie filmpjes onder de naam NS Tijdreizen. De serie gaat over historische gebeurtenissen rondom het spoor, van vroeger naar nu en verder. De serie kwam tot stand in samenwerking met het Spoorwegmuseum, het museum zorgde voor de historische context.

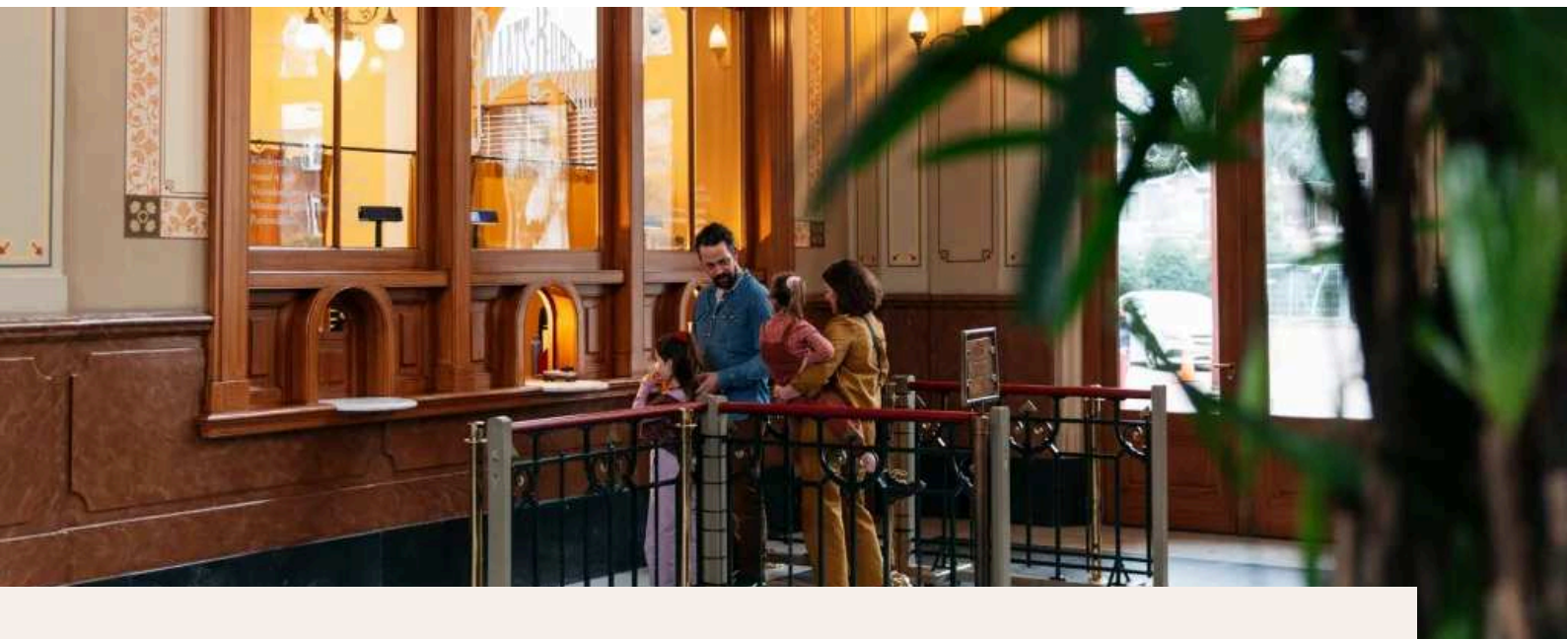
[NS Tijdreizen op YouTube](#)

Videoclips

Het Spoorwegmuseum vormde het sfeervolle decor voor de videoclip *Verleden Tijd* van Suzan & Freek. Tussen de historische treinen en industriële charme kwam het verhaal van het nummer prachtig tot leven. De beelden onderstrepen wat filmmakers en artiesten al langer weten: het museum is niet alleen een plek vol historie, maar ook een unieke en veelzijdige locatie voor film- en videoshoots. Met zijn karaktervolle ruimtes en authentieke details biedt het Spoorwegmuseum een decor dat inspireert en verrast.

Clip *Verleden Tijd* van Suzan & Freek

Nieuwe prijzen

Per 8 januari 2024 zijn de entreprijzen van het Spoorwegmuseum aangepast. De reguliere toegangsprijs bedraagt sindsdien €19,50 en de prijs voor groepsbezoek €15,50. Deze aanpassing was noodzakelijk vanwege breed stijgende kosten. In tegenstelling tot veel andere musea en attractieparken, die jaarlijks prijswijzigingen doorvoeren, is dit de eerste prijsverhoging van het museum in vijf jaar. Voorafgaand aan deze wijziging zijn op 1 september 2023 de tarieven voor schoolbezoeken reeds verhoogd van €6,50 naar €7,50 per leerling, inclusief educatief pakket.

08 Interne organisatie

Personeel

Directie en MT

In het jaar 2024 is bijna een geheel nieuw MT geïnstalleerd. Alleen Hoofd Collecties Peter-Paul de Winter was al MT lid. Vanaf januari is Leontien Lems gestart als Directeur-bestuurder, Martin van Leussen is vanaf februari aangesloten als Hoofd Financiën en IT. Marleen Schlichting, die al langer werkzaam is bij het Spoorwegmuseum, is ook in februari gestart als Hoofd Fondsenwerving, Marketing & Communicatie. Vanaf augustus completeert Loet Schledorn het team als Hoofd Exploitatie.

Leren en ontwikkelen

Het Spoorwegmuseum vindt voortdurend leren en ontwikkelen belangrijk. Op tal van plekken wordt gewerkt aan de persoonlijke en professionele groei van medewerkers. Soms gebeurt dit door medewerkers een opleiding te laten volgen, en soms door externe experts te koppelen aan medewerkers, waardoor er coaching on the job plaatsvindt. In 2024 is hiermee een gerichte start gemaakt, met de ambitie om dit de komende jaren uit te bouwen tot een structureel onderdeel van het bedrijfsproces.

- Professionalisering van het projectmatig werken door het volgen van een PRINCE2-training, zowel voor projectleiders als projectmedewerkers.
- Professionalisering van de vrijwilligersorganisatie, gericht op betere begeleiding en ondersteuning.
- Training in fondsenwerving voor medewerkers die betrokken zijn bij acquisitie en sponsoring.
- Informatiebijeenkomst over wijzigingen voor zzp'ers per januari 2025, met aandacht voor wet- en regelgeving.
- Samenwerking met externe partners, waaronder de HKU, gericht op kennisdeling en innovatie.
- Het plaatsen van stagiaires binnen verschillende afdelingen.
- Invoering van 'Het Goede Gesprek' als basis voor reflectie en ontwikkelgerichte gesprekken tussen medewerkers en leidinggevenden.

Deze initiatieven vormen samen een stevige basis voor een leercultuur binnen het museum, en hierdoor werken we allemaal mee aan de verdere professionalisering en het Spoorwegmuseum naar de toekomst.

Verzuim

Per 31-12-2024 telde het Spoorwegmuseum 121 medewerkers, dit is 69,4 fte.

Het verzuimcijfer van 2024 bij het Spoorwegmuseum is 8,71%. Ten opzichte van 2023 (6,95%) is dit een stuk hoger. In 2024 zijn er helaas binnen het Spoorwegmuseum een aantal langdurig verzuimende medewerkers geweest (6,69%) dit heeft een groot effect op het verzuimpercentage. De langdurig verzuimmeldingen zijn niet werk gerelateerd.

(Landelijke cijfers 2024: 5,2% en 2023: 5,3%)

Vanaf de tweede helft van 2024 wordt er meer gestuurd op het verzuim, het casemanagement van een aantal langdurige verzuim medewerkers ligt bij HR en er is ook een procedure verzuim opgesteld. In deze procedure die iedere medewerker heeft ontvangen staat onder hoe en waar mensen zich moeten ziekmelden en dat bij een derde ziekmelding in één jaar er een verzuimgesprek volgt. Ook is de wet Poortwachter even kort uitgelegd. De verwachting is dat de verzuimcijfers in 2025 lager worden.

Personeelsbijeenkomsten

Personeelsuitje

Op 8 september was het jaarlijkse personeelsuitje. Deze keer bleven we in Utrecht.

Eerst werden alle collega's in het Maliebaanstation uitgedaagd met een pubquiz over de mooie stad Utrecht. Vervolgens gingen alle collega's in groepjes Utrecht in voor o.a. een stadswandeling met gids en het beklimmen van de Domtoren. De dag werd afgesloten met een diner en dansen bij Museum Sonnenborgh.

Kerstborrel

Voor de start van Winter Station vond de jaarlijkse kerstborrel plaats. Voor het eerst waren ook alle vrijwilligers uitgenodigd, dit werd zeer gewaardeerd. Voorgaande jaren hadden de vrijwilligers een aparte oliebolborrel. Bij de kerstborrel kregen ook alle medewerkers en vrijwilligers een kerstattentie.

Kwartaalbijeenkomsten

Gedurende het jaar 2024 zijn er vanuit het MT ook een aantal personeelsbijeenkomsten georganiseerd waarbij onder andere cijfers, toekomstplannen en projecten werden gepresenteerd. Ook werd er iedere personeelsbijeenkomst aandacht besteed aan een item uit de collectie van het museum.

Lunchsessies

Verder zijn er vanuit het MT een aantal lunchmomenten gepland waarbij medewerkers van het museum konden lunchen en praten met de leden van het MT over ideeën en ervaringen binnen het museum.

Leasefiets regeling

In oktober introduceerde het Spoorwegmuseum een nieuwe secundaire arbeidsvoorwaarde: een leasefietsregeling voor medewerkers. Via dit plan kunnen personeelsleden op fiscaal voordelige wijze een fiets leasen, mede dankzij een maandelijkse werkgeversbijdrage. De regeling is beschikbaar voor medewerkers met een vast dienstverband of minimaal één jaar in dienst. Hiermee stimuleert het museum duurzame mobiliteit én gezond woon-werkverkeer. De leasefietsregeling is een aantrekkelijk extraatje dat goed aansluit bij de inzet van het museum om een prettige en eigentijdse werkomgeving te bieden.

Ondernemingsraad

Verkiezingen

In september waren er OR-verkiezingen en is er een nieuwe ondernemingsraad aangetreden. Daarin zijn alle geledingen van het museum vertegenwoordigd via kiesgroepen. De OR bestaat uit 7 leden verdeeld in de kiesgroepen kantoor (2 leden), publieksdienst (2 leden), hulpkrachten (1 lid), acteurs en EduTRAINers (1 lid) en Technische Dienst (1 lid).

Algemeen beeld

Het jaar 2024 stond in het teken van herstructurering, verduidelijking van verantwoordelijkheden en voorbereiding op toekomstige vernieuwingen binnen het Spoorwegmuseum. Er is veel werk verzet rondom onderhoud, arbeidsomstandigheden, personeelsbeleid, cultuurcodes en de betrokkenheid van vrijwilligers.

Arbidsomstandigheden en veiligheid

De RI&E bracht knelpunten aan het licht en bevestigde het ontbreken van een overkoepelend arbobeleid. Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak. Het Medewerkers Tevredenheid Onderzoek (MTO) wees op goede onderlinge sfeer, maar ook op eilandvorming, gebrek aan visie en weinig ontwikkelingsmogelijkheden. De OR pleit voor meer transparantie, beleid op sociale veiligheid en implementatie van de culturele sectorcodes.

Lerende organisatie

Op initiatief van de bestuurder is het Spoorwegmuseum gestart met de gefaseerde uitrol van de PRINCE2-opleiding. Deze stap volgt uit de resultaten van het MTO, waarin onder meer werd aangegeven dat er behoefte is aan meer onderlinge samenwerking, duidelijke beslisstructuren en gerichte opleidingsmogelijkheden. Met deze aanpak versterkt het museum de projectsturing én wordt de eilandjescultuur doorbroken.

Personeelsbeleid

Het jaarurencontract is geïntroduceerd op vrijwillige basis voor PD-medewerkers, passend bij de museumpraktijk. De OR volgt de invoering kritisch.

Vrijwilligersbeleid

De bestuurder constateerde dat er geen structureel vrijwilligersbeleid is. Vrijwilligers zijn onmisbaar, maar missen een eigen plek, aanspreekpunt en uniforme behandeling. Er is inmiddels een coördinator aangesteld vanuit de vrijwilligersgroep.

Cultuurcodes en sociale veiligheid

De OR heeft actief aandacht gevraagd voor de Codes van de culturele sector. De directie deelt deze urgentie. De Governance Code wordt al toegepast; Fair Practice, Diversiteit & Inclusie en Sociale Veiligheid worden verder uitgewerkt in inspiratiesessies en beleid.

Toekomstvisie

De OR en bestuurder kijken uit naar de toekomst met behoud van het museale verhaal én verbinding met het heden. De OR benadrukt het belang van participatie van medewerkers bij koersbepaling.

Vrijwilligers

In het Spoorwegmuseum zijn op veel fronten vrijwilligers actief. Deze groep is ooit ontstaan uit een aantal gepassioneerde Blokkendoos liefhebbers. In de loop der jaren is deze groep gegroeid tot circa 140 vrijwilligers en zijn de activiteiten steeds verder verbreed. De vrijwilligers maken het voor het museum mogelijk om zaken te realiseren die anders niet lukken. Een korte opsomming van een aantal resultaten, zonder hierbij te pretenderen volledig te zijn.

De vrijwilligers tijdens hun jaarlijkse uitje

Restauratie en onderhoud collectie

De woensdag-, donderdag- en zaterdaggroep heeft meerdere restauratieprojecten uitgevoerd. De beschadigde perronbank op het voorplein is volledig hersteld. Diverse onderdelen van de collectie, waaronder stoomlocomotieven, zijn ontroest en geconserveerd. Ook zijn treinen grondig schoongemaakt, zowel van binnen als van buiten. De HSM-D bagagewagen is omgebouwd tot educatieve ruimte.

Groenonderhoud terrein

De vrijwilligers verantwoordelijk voor het groenonderhoud hebben zich ingezet om het terrein opgeruimd en toegankelijk te houden. Het oprukkende groen is succesvol teruggedrongen.

ECM Certificaat

De technische groep vrijwilligers heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het behalen van het ECM-certificaat (Entity in Charge of Maintenance). Dit Europese certificaat bevestigt dat het Spoorwegmuseum voldoet aan de normen voor onderhoud van rijdend materieel. Dankzij deze prestatie konden de Mat'54 en Mat'46 in de zomer weer terugkeren op het spoorwegnet.

Depot Blerick

In Blerick is gewerkt aan de restauratie van diverse treinen. De Blauwe Engel is voorbereid voor overdracht aan de ZLSM, ondanks zware waterschade. Daarnaast is rangeerlocomotief 605 opnieuw geschilderd. Er is ook voortgang geboekt in de inventarisatie van collectieonderdelen en reserveonderdelen.

Collectiebeheer en bibliotheek

In Utrecht is door vrijwilligers verder gewerkt aan de inventarisatie van de bibliotheek- en postzegelcollectie. Deze ondersteunende collecties worden stapsgewijs beter toegankelijk gemaakt.

Digitalisering en crowdsourcing

Tijdens het project 'Registratiefabriek' is de collectie digitaal vastgelegd. Aansluitend is een crowdsourcingproject gestart waarbij vrijwilligers vanuit huis foto's beschrijven in Atlantis, het collectieregistratiesysteem. Hun inzet draagt bij aan het beter toegankelijk maken van het beeldmateriaal en het behoud van visueel erfgoed.

Onmisbare inzet

De inzet van vrijwilligers is van grote waarde voor het museum. Hun betrokkenheid en enthousiasme vormen een onmisbare schakel in het behoud en de ontsluiting van het spoorweg-erfgoed.

09 Verslag Raad van Toezicht

Dankwoord

De Raad van Toezicht spreekt haar grote dank en waardering uit voor eenieder die zich, op welke manier dan ook, heeft ingezet voor het Spoorwegmuseum. Dankzij de betrokkenheid van de partners, sponsors en vrienden is het mogelijk om het Spoorwegmuseum in stand te houden. Daarbij kijkt het museum ook naar de toekomst, zowel in strategische als financiële zin. Daarvoor spreken we grote waardering uit richting het MT en alle medewerkers en vrijwilligers van het museum.

Samenstelling

De Raad van Toezicht bestond in het verslagjaar uit:

- De heer R. Luyten (voorzitter);
- Mevrouw M.H. van Velthuisen – Lormans;
- De heer T.W. Voet (vanaf 3 juli 2024);
- Mevrouw A.F.E. Hertog;
- De heer J.M.M. Dautzenberg.

De toezichthouders van het Spoorwegmuseum ontvangen geen bezoldiging.

De Raad van Toezicht nam in 2024 afscheid van Dhr. H.L.L. Groenewegen, we bedanken hem voor zijn inzet en betrokkenheid.

Functioneren

De RvT heeft in 2024 vijf keer vergaderd in aanwezigheid van de directeur/bestuurder, te weten op 27 maart, 22 mei, 3 juli, 18 september en 18 december. Voorafgaand aan het jaar is een jaarplanning vastgesteld, waardoor belangrijke onderwerpen zoals museale ontwikkelingen, de strategie, de jaarrekening, het jaarverslag en de risicoanalyse gegarandeerd worden behandeld.

De RvT blijft graag in contact met medewerkers in het museum en plant daartoe diverse gesprekken in het museum en is altijd met een delegatie aanwezig bij openingen en presentaties. De individuele leden van de RvT hebben op meerdere momenten de directeur/bestuurder met raad en daad bijgestaan. Er vonden op regelmatige basis gesprekken plaats tussen de voorzitter en de directeur-bestuurder. Ook is er overlegd met de OR met een delegatie uit de RvT.

Nevenfuncties

Nevenfuncties van de Raad van Toezicht

Dhr. R.J. Luyten

Primair: Directeur Techniek Nederlandse Spoorwegen

Mevr. M.H. van Velthuisen – Lormans

Primair : Lid Raad van Bestuur (CFO) ProRail

Secundair: Lid Raad van Toezicht Jeroen Bosch Ziekenhuis

Secundair: Niet-uitvoerend bestuurder Cofinimmo N.V. (per 1 juli 2024)

Secundair: Lid Raad van Toezicht, Stichting Nictiz (tot 1 juli 2024)

Mevr. A.F.E. Hertog

Primair: Directeur-bestuurder Stichting Erfgoedpark Batavialand tot 1 december 2024

Primair: Eigenaar bureau Closer to Culture

Secundair: Lid Raad van Toezicht Museum de Voorde in Zoetermeer

Secundair: Bestuurslid Vereniging van Science Centres en Wetenschapsmusea (VSC)

Dhr. T.W. Voet

Primair : Directeur Netwerkontwikkeling en -Ontwerp, Nederlandse Spoorwegen

Secundair: Board Member of the European Joint Rail Undertaking (ERJU)

Dhr. J.M.M. Dautzenberg

Primair: Directiesecretaris Stichting Naturalis Biodiversity Center

Secundair: Lid Commissie Kwaliteitsborging Museumvereniging

Nevenfuncties van de directeur/bestuurder**Mevr. L.P. Lems**

Lid van het bestuur Stichting Utrechts Museum Kwartier

Lid van het bestuur Centrum Management Utrecht

Rooster van aftreden

De leden van de RvT worden benoemd voor een periode van vier jaar, die eenmaal verlengd kan worden.

De heer Voet is de heer Groenewegen in juli opgevolgd als lid in de Raad van Toezicht. Samenstelling van de RvT is nu als volgt:

Naam	Datum aantreden	Datum herbenoeming	Datum aftreden
Dhr. R. Luyten	30 september 2021	30 september 2025	
Mevr. M.H. Van Velthuisen	13 december 2023	13 december 2027	
Mevr. A.F.E. Hertog	9 oktober 2018	9 oktober 2022	9 oktober 2026
Dhr. T.W. Voet	3 juli 2024	3 juli 2028	
Dhr J.M.M. Dautzenberg	20 september 2023	20 september 2027	

10 Financiën en bedrijfsvoering

Prijs z.o.z. 52 3129
1399
H en terug T 1. klas
Prijs z.o.z. 43651 1891
HEEN Ut - Hvs
9817 15.00T 64
UTRECHT CS DEN HAAG SS 2. kl
62155 0851
HEEN DOORREIS Ut - Gvr
1451 1818
NUNSPPEET AMSTERDAM CS 1. kl.
46651 0109
Uiterlijk geldig t/m 30 sept. 1983
12.75 1. kl.

2929
DEELCOUPON
één persoon
laatsbewijs enkele
e of 2e klas, naar
ig op:
oktober 1980
n bezit is van
(st)er dezes, is
men met deze cou-
geldig als dagretour
of Breda
z.
060
SLAGKAART
D-TREINEN
MAASTRICHT
f2.- 1/2 pr. 1.-
6 Zie keerzijde
TOESLAGKAART
voor D-TREINEN
MAASTRICHT
1/2 pr. 1.-
6 Zie keerzijde
A 0060
0019
PERSONENAUTO
Koppelingkaartje
SPECIAAL
voor houders van een
geldig NS-abonnement
PRIJS Z.O.Z.
Uitlopend geldig op
de aangegeven dag
DAGKAART G.V.B.
AMSTERDAM
voor onbeperkt vervoer
op trams en autobussen
NIET AFSCHEUREN
05751 8003
NS-
Vakantie-
dagtochten
Vakantie-
Pracht-
tochten
83 12. SEP 64
1183 12. SEP 64
544
FIETSKAART
Gefige van dit kaartje
ontvangt U in de
Stationsfietsenstalling
een
dames-
of herenfiets
in huur
Prijs z.o.z.
Geldig dag v. afstempeling
U dient in het bezit te zijn van
een deugdelijk identiteitsbewijs
25352 4754
069
le reis
Halve prijs
VAN
Nunspheet
NAAR
Ermelo
2. klas
Prijs z.o.z.
46651 2279
S. - N. B. M.
LEERSUM
AMSTERDAM
ov. Driebergen-Maa
Tot Driebergen-Maa
per N.E.M., order
N.S.
3. kl. Spoor 2. kl.
f 1.55
A 0100

135
WOLLE 750
AN
wolle
NAAR
aterieelshow
erug
leen geldig op
6 en 7 sept. '80
2.50 2. klas
0162
eldig
alable 2 maanden
ROTTERDAM
PARIS
via Roosendaal-Quévy
RbRt 20
1. kl./cl. Fl
Rotterdam-Paris
via Roosendaal-Quévy
RbRt 20
A 0162
345
3e
onde van
Z
Limburg
EXTRA TREIN
ENKELE REIS
VAN
Heerlen
NAAR
Houthem=St.G.
Alleen geldig
op 17 mei 1981
2. klas
085
EXTRA
TREIN
REUNISTENDAG SSRU
ZEIST
UTRECHT-
MALIEBAAN
Alleen geldig
op 30 sept. 1966
2. klasse
285
FOORD EXPRES
VAN
Elk station in Nederland
NAAR
Tilburg
en terug
Alleen geldig
op 3 okt. 1982
2. kl.
3e Klasse
massena € 3,50
3e Kl. Kind € 2,50
N.S.M.
RONDRIT MAT24
van
UTRECHT MB
via Utrecht CS
en Bilthoven
NAAR
UTRECHT MB
00328
3e Klasse
massena € 3,50
3e Kl. Kind € 2,50
N.S.M.
RONDRIT MAT24
van
UTRECHT MB
via Utrecht CS
en Bilthoven
NAAR
UTRECHT MB
0142

0014
ECIAAL
ATER-DAG-KAART
nbeperkt geldig op
e aangegeven dag
op alle NS-lijnen
(niet geldig in D-en
TEE-treinen)
PRIJS Z.O.Z.
2. kl.
6651 7997
668
D jaar'n
spoor
in BAARN
Toegang
EXPO-TREIN
Volw. f0.50
8453
651
onite World
rence Express
EXTRA TREIN
Geldig)
Valid) 26 juli 1967
Valable) Tr. 16376
Geldig)
Valid)
Valable)
Geldig)
Valid)
Valable)
1999
RONDRIT
MILTJOENENLIJN
SPECIAAL KIND
Heerlèn
Voerendaal Valkenburg
Simpelveld
• H T •
Heerlèn
of in tegengestelde
richting
2. klas
Prijs z.o.z.
Geldig dag v. afstempeling
30753 5983
Internationaal
ersinstituut
Extra-trein
AMSTERDAM CS
ENKHUIZEN
Alleen geldig
op 17 mei 1957
1. klasse
A0046
455
FOORD E
VAN
Elk station in Ned
NAAR
Enschede
en terug
Alleen geldig
op 8 sept. 19
2. kl.

061
ELEN
S Nr. 25
606
ECIAAL
ERDAM CS
008
NDELEN
006
Docht Nr.15
Boskoop
920
Docht Nr. 24
UTRECHT CS
004
Nttaktie W15
Zwerven door
Antwerpen
009
ARRANG

Financiën en exploitatie

Exploitatieresultaat

Het Spoorwegmuseum sluit het boekjaar af met een negatief exploitatiesaldo van € 442.067. Dit is € 49.141 beter dan het negatieve exploitatiesaldo dat was begroot voor het jaar.

De verwachte baten waren in de begroting al bijgesteld ten opzichte van het vorige boekjaar. Het museum heeft het afgelopen jaar met 409.735 bezoekers minder bezoekers ontvangen dan in het topjaar 2023. Verder is de verhuur van ruimtes in het museum als ondersteunende inkomstenbron beter in balans gebracht, waardoor deze activiteiten beter gescheiden blijven van de museale functie. De lagere omzet uit reguliere bezoek en zakelijk verhuur heeft bijgedragen aan het verlies. Het museum heeft geen overheidssubsidies tot zijn beschikking. In 2024 heeft het museum wel exploitatie- en projectsubsidies mogen ontvangen.

De kosten van met name het personeel zijn het afgelopen jaar sterk gestegen. De personele lasten zijn door een nieuwe CAO fors gestegen ten opzichte van 2023. Verder waren de kosten voor het tijdelijk invullen van posities niet voldoende begroot. Op alle vlakken wordt het museum geconfronteerd met oplopende kosten. Deze zijn afgelopen jaar deels opgevangen door het beperken van marketingkosten en het uitstellen van onderhoud aan rollend materieel.

Reguliere financiële bijdragen

In 2024 is het Spoorwegmuseum wederom gesteund door haar vaste partners NS, ProRail en de Vriendenloterij. NS en ProRail hebben gezamenlijk een bijdrage van € 1.900.447 gedaan ter dekking van de exploitatie en een additionele bijdrage voor het digitaliseringsproject 'De registratiefabriek'. De bijdrage van de VriendenLoterij bestaat uit een vaste bijdrage van € 350.000 en een bijdrage uit geormerkte werven van € 360.596. De geormerkte bijdrage is gebaseerd op het aantal VriendenLoterij deelnemers dat ervoor heeft gekozen om direct voor het Spoorwegmuseum mee te spelen.

Het Spoorwegmuseum wil de deelnemers van de VriendenLoterij hartelijk danken voor deze mooie bijdrage. In 2024 wordt dankzij de deelnemers van de VriendenLoterij maar liefst 152 miljoen euro aan 64 culturele partners en ruim 4.300 goede doelen, clubs en verenigingen geschonken.

Op de foto reikt Hoofd Marketing en Partnerships van de VriendenLoterij Geert Friebe de cheque uit aan Leontien Lems. (foto: Jurgen Jacob Lodder)

Financiële positie

Liquiditeit

De liquiditeiten van het Spoorwegmuseum zijn licht gestegen ten opzichte van 2023. De liquide middelen zijn vrijelijk beschikbaar voor de exploitatie van het museum. De liquiditeitsratio is wel gedaald van 3,1 naar 2,2.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is sterk verbeterd. Hieraan ligt een stelselwijziging ten grondslag waarbij de kosten voor groot onderhoud niet langer worden verwerkt via een voorziening, maar verwerkt worden via de boekwaarde van een actief. Tot 2024 werd voor groot onderhoud een voorziening aangehouden, aan het begin van 2024 is deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen. Hierdoor is de solvabiliteit gestegen van 24% naar 66%. Door deze stelselwijziging wordt een beter beeld gegeven van de organisatie en maakt duidelijk dat het museum over voldoende vermogen beschikt.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen is door de stelselwijziging ook toegenomen van 11,5% naar 29,2%. Het weerstandsvermogen heeft de aandacht en moet hoger komen te liggen.

Ratio's

Liquiditeit (Vlottende activa / Kortlopende schulden)
Solvabiliteit (Eigen vermogen / Totaal vermogen)
Weerstandvermogen (Eigen vermogen / Totale baten)

2024

2,2
66,3%
29,2%

2023

3,1
24,4%
11,5%

Vooruitblik

Begroting

Ook voor 2025 is het niet gelukt op verantwoorde wijze een begroting met een positieve exploitatie samen te stellen. Ondanks grote inspanningen om budgetten door de hele organisatie scherp tegen het licht te houden en op vele plekken te snijden is in de huidige organisatie niet mogelijk meer te besparen zonder afbreuk te doen aan het museum.

De Raad van Toezicht heeft zijn goedkeuring gegeven om met een begroting aan de slag te gaan met een negatief exploitatieresultaat van € 92.813. Hierbij is ook een opdracht uitgegeven om met maatregelen te komen om te komen tot een toekomstbestendige exploitatie voor de komende jaren.

Voor 2025 wordt rekening gehouden met 400.000 reguliere bezoekers.

	Begroting 2025	2024
Baten		
Entreegelden	5.286.790	4.734.199
Bijdragen overige activiteiten	1.535.000	2.397.023
Subsidie en sponsoring	3.301.670	2.724.168
Financiële baten	-	27.007
Overige baten	100.872	84.441
Totaal baten	10.224.332	9.966.838
Lasten		
Personeel	5.010.333	5.418.167
Afschrijvingslasten	141.264	124.338
Huisvesting	1.995.990	1.785.750
Exploitatie	548.420	585.955
Administratie & beheer	217.522	223.590
ICT	467.815	544.816
Collectie, beheer & behoud	381.500	371.958
Marketing & communicatie	1.046.300	1.185.865
Strategieprojecten	500.000	157.679
Financiële lasten	8.000	10.786
Totaal lasten	10.317.144	10.408.904
Exploitatieresultaat	-92.813	-442.067

Vooruitblik 2025

Ondanks de uitdaging op financieel vlak zit het museum niet stil. Zo is het museum van start gegaan met het project om het museum op te frissen en de wayfinding te verbeteren. Verder wordt in 2025 een nieuwe permanente presentatie geopend in de Spoortuin: Spoordieren.

Dieren en het spoor delen dezelfde ruimte wat soms tot uitdagingen leidt. Denk aan ooievaars die nesten bouwen op bovenleidingen en dassen die burchten graven onder het spoor. Welke innovaties en maatregelen zijn er om spoor en dier in balans te houden? De presentatie richt zich op gezinnen met kinderen in de leeftijd 4 t/m 8 jaar.

11 Jaarrekening

Balans voor resultaatbestemming

Activa	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa		
1. Materiële vaste activa	998.938	1.168.683
2. Financiële vaste activa	287.153	314.720
	<u>1.286.090</u>	<u>1.483.403</u>
Vlottende activa		
3. Voorraden	128.123	209.231
4. Debiteuren	675.983	481.854
5. Overige vorderingen en overlopende activa	1.411.194	2.361.071
	<u>2.215.300</u>	<u>3.052.156</u>
Liquide middelen		
6. Liquide middelen	893.929	833.807
	<u>893.929</u>	<u>833.807</u>
Totaal Activa	<u>4.395.320</u>	<u>5.369.366</u>
Passiva		
Vermogen		
7. Algemene reserve	3.103.209	1.103.085
7. Bestemmingsreserve	252.155	252.155
7. Onverdeeld resultaat	-442.067	-47.406
	<u>2.913.297</u>	<u>1.307.834</u>
Vorzieningen		
8. Voorzieningen	103.750	2.865.638
	<u>103.750</u>	<u>2.865.638</u>
Langlopende schulden		
9. Langlopende schulden	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Kortlopende schulden		
10. Crediteuren	683.588	501.226
11. Overige schulden en overlopende passiva	694.685	694.667
	<u>1.378.273</u>	<u>1.195.893</u>
Totaal Passiva	<u>4.395.320</u>	<u>5.369.366</u>

Staat van baten en lasten

	2024	Begroting	2023
Baten			
12. Entreegelden	4.734.199	4.453.265	4.833.706
13. Bijdragen overige activiteiten	2.397.023	2.764.550	2.792.339
14. Subsidie en sponsoring	2.724.168	2.616.447	3.620.678
15. Financiële baten	27.007	-	12.828
16. Overige baten	84.441	87.872	156.031
Totaal baten	9.966.838	9.922.134	11.415.582
Lasten			
17. Personeel	5.418.167	5.059.969	4.563.207
18. Afschrijvingslasten	124.338	91.749	72.969
19. Huisvesting	1.785.750	1.973.782	2.567.658
20. Exploitatie	585.955	640.510	723.351
21. Administratie & beheer	244.566	236.000	209.721
22. ICT	523.840	518.500	495.479
23. Collectie, beheer & behoud	371.958	468.250	571.438
24. Marketing & communicatie	1.185.865	1.415.366	1.530.372
25. Strategieprojecten	157.679	-	720.168
26. Financiële lasten	10.786	8.000	8.626
Totaal lasten	10.408.904	10.412.127	11.462.988
Exploitatieresultaat	-442.067	-489.993	-47.406

Resultaatbestemming

De bestemming van het exploitatieresultaat is als volgt:

	2024	Begroting	2023
Exploitatieresultaat	-442.067	-489.993	-47.406
Ontrekking algemene reserve	442.067	489.993	47.406
Toevoeging algemene reserve			
Saldo	-	-	-

Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

Artikel 16.6 van de statuten schrijft voor dat het eventuele batige saldo zoveel mogelijk aan het eigen vermogen wordt toegevoegd.

Kasstroomoverzicht

	2024	2023
Exploitatieresultaat	-442.067	-47.406
Aanpassingen voor:		
- Afschrijving materiële vaste activa	124.338	78.664
- Mutatie voorzieningen	-714.358	441.407
- Afname lange termijn vordering	27.567	28.135
- Afname lange termijn schuld	-	28.687
Subtotaal:	-562.453	576.893
Veranderingen in werkkapitaal:		
- Mutatie voorraden	81.108	-56.223
- Mutatie vorderingen	755.748	-824.683
- Mutatie kortlopende schulden	182.379	-273.326
Subtotaal:	1.019.235	-1.154.233
Kasstroom uit operationele activiteiten	14.716	-624.746
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
- Investerings materiële vaste activa	45.407	-1.513.053
Subtotaal:	45.406	-1.513.054
Af-/toename geldmiddelen	60.122	-2.137.800
Samenstelling geldmiddelen		
	2024	2023
Liquide middelen per 1 januari	833.807	2.971.607
Mutatie geldmiddelen	60.122	-2.137.800
Liquide middelen per 31 december	893.929	833.807

Grondslagen voor het financieel jaarverslag

Vestigingsplaats en inschrijving handelsregister

Stichting Nederlands Spoorwegmuseum (hierna: 'Spoorwegmuseum') is feitelijk en statutair gevestigd op Maliebaanstation 16, 3581 XW te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41178462.

Activiteit

Het Spoorwegmuseum heeft als statutair doel "het in stand houden van een Spoorwegmuseum door het bijeenbrengen, in eigendom of bruikleen verkrijgen, conserveren en exposeren van voorwerpen die uit een geschiedkundig oogpunt of anderszins van belang zijn voor de kennis van het spoor- en tramwegwezen en het openbaar vervoer in het algemeen en dat van Nederland in het bijzonder".

Algemeen

Het Spoorwegmuseum is een stichting die geen commerciële doeleinden nastreeft. Het financieel verslag is opgesteld in overeenstemming met Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", zoals gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de Raad voor de Jaarverslaggeving, met uitzondering van het feit dat museumstukken die worden toegevoegd aan de collectie in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie worden gebracht.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van het jaarverslag bekend zijn geworden.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het managementteam van Stichting Nederlands Spoorwegmuseum zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Toelichting stelselwijziging

In het boekjaar 2024 is het Spoorwegmuseum overgaan van het stelsel van een voorziening groot onderhoud naar het stelsel van verwerken van de kosten van groot onderhoud als onderdeel van de boekwaarde van een actief (componentenbenadering). Voor de verwerking van deze stelselwijziging van kosten groot onderhoud via een voorziening naar verwerking via de boekwaarde van het actief zijn de overgangsbepalingen gevolgd conform de richtlijnen van het R.J. Hierbij is gebruik gemaakt van de overgangsmethode met verwerking op retrospectieve wijze vanaf het huidige boekjaar (zonder aanpassing van het verleden). Dit betekent dat de onderhoudsvoorziening aan het begin van het boekjaar van 2024 is vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen. Dientengevolge is hierdoor per 1-1-2024 de Algemene Reserve en daarmee het Vermogen gestegen en de Voorzieningen gedaald met € 2.047.530. Door deze stelselwijziging zullen toekomstige afschrijvingen hoger worden en zal geen dotatie voor een voorziening grootonderhoud meer plaatsvinden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Kosten van onderhoud worden ten laste van de exploitatie van het museum gebracht, indien sprake is van grote (vervangings-)investeringen worden de kosten geactiveerd en hierna op basis van de geschatte levensduur evenredig verspreid over de looptijd. Kosten van aanschaffingen inzake de overige museale collectie worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Inventaris - 5 jaar;

Keukeninventaris - 7 jaar;

Hardware inventaris - 3 jaar;

ICT Infrastructuur - 10 jaar;

Tentoonstellingen & belevenissen - 10 jaar

Investeringen in de presentatie worden niet geactiveerd, voor zover deze worden gedekt door specifieke en/of geormerkte bijdragen van derden. Indien investeringen door derden worden gefinancierd, worden deze direct ten laste van het resultaat verwerkt, onder gelijktijdige verwerking van de toegezegde bate.

Financiële vaste activa

De langlopende vordering op BOEi wordt opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Voorraad

De voorraden handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn normaliter nagenoeg gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen met een verwachte looptijd van maximaal een jaar worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. De overige voorzieningen waarop het effect van tijds waarde materieel is, worden gewaardeerd tegen contante waarde. De mutatie in de voorziening als gevolg van rentetoevoeging wordt gepresenteerd als rentelast.

Langdurig zieken

De voorziening langdurige ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. De voorziening loondoorbetaling bij ziekte wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Lang- en kortlopende schulden

Lang- en kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Lang- en kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten

Verantwoording van de baten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestatie, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Baten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Toegezegde donaties, schenkingen, sponsorgelden en subsidies worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld en de toezeggingen onvoorwaardelijk zijn.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Pensioen

Het Spoorwegmuseum is aangesloten bij het Pensioenfonds Rail & OV en de pensioenregeling wordt verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Op basis van de uitvoeringsovereenkomsten heeft de stichting bij een tekort in het fonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies.

Grondslagen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten uit hoofde van interest zijn opgenomen onder kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Toelichting op de balans

1. Materiële vaste activa

	Inventaris	Keuken- inventaris	Hardware	ICT Infrastructure	Tentoon- stellingen & belevissen	Totaal
Stand per 1 januari 2024						
Aanschafwaarde	228.351	343.389	265.273	179.338	756.559	1.772.910
Cumulatieve afschrijving	-77.300	-337.857	-187.575	-1.494	-	-604.227
Boekwaarde	151.051	5.532	77.697	177.843	756.559	1.168.683
Mutaties						
Investeringsen	38.622	5.210	25.122	36.632	566.516	672.102
Subsidies en bijdragen					-717.509	-717.509
Afschrijvingen	-37.894	-1.840	-36.108	-18.007	-30.491	-124.338
Stand per 31 december 2024						
Aanschafwaarde	266.973	348.599	290.395	215.970	605.566	1.727.503
Cumulatieve afschrijving	-115.193	-339.697	-223.683	-19.501	-30.491	-728.565
Boekwaarde	151.780	8.902	66.711	196.469	575.076	998.938

Het project Achterterrein is deels gefinancierd met projectbijdragen en de voorziening herontwikkeling museum. De investeringsmomenten en financieringsmomenten in 2023 en 2024 hebben geleid tot een negatieve investering in 2024.

2. Financiële vaste activa

	31-12-2024	31-12-2023
Vordering Boei	287.153	314.720
Totaal	287.153	314.720

De vordering op BOEi betreft de afkoop van een deel van de huur van het depot in Blerick dat door het Spoorwegmuseum in gebruik is genomen per 1 oktober 2013. Het Spoorwegmuseum heeft een deel van de huur tot 1 oktober 2038 afgekocht. Het kortlopende deel van de vordering is opgenomen onder de overlopende activa.

3. Voorraden

	31-12-2024	31-12-2023
Winkelartikelen	125.084	111.517
Museumkaarten	3.040	97.714
	128.123	209.231
Af: voorziening voor incurantheid	-	-
Totaal	128.123	209.231

Een voorziening voor incurantheid wordt niet noodzakelijk geacht.

4. Debiteuren

	31-12-2024	31-12-2023
Debiteuren	675.983	481.854
	675.983	481.854
Af: voorziening oninbare debiteuren	-	-
Totaal	675.983	481.854

De voorziening voor oninbare debiteuren wordt gebaseerd op de individuele beoordeling van de vorderingen. Een dergelijke voorziening wordt ultimo boekjaar 2024 niet noodzakelijk geacht.

5. Overige vorderingen en overlopende activa

	31-12-2024	31-12-2023
Nog te ontvangen bedragen	1.007.713	959.818
Nog te ontvangen bedragen (SFS en VL)	314.113	1.190.814
Omzetbelasting	61.773	182.304
Kortlopende vordering Boei	27.594	28.135
Totaal	1.411.194	2.361.071

6. Liquide middelen

	31-12-2024	31-12-2023
Rabobank	866.219	806.780
Gelden onderweg	9.698	11.458
Kassen	18.012	15.570
Totaal	893.929	833.807

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

7. Eigen vermogen

	Algemene reserve	Bestemmings-reserve corona	Bestemmings-reserve herontwikkeling museum	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2023	1.216.177	530.642	-	-391.579	1.355.240
Mutaties					
Verdeling resultaat 2022	-113.092	-530.642	252.155	391.579	-
Onverdeeld resultaat 2023				-47.406	-47.406
Stand per 31 december 2023	1.103.085	-	252.155	-47.406	1.307.834
Stand per 1 januari 2024	1.103.085	-	252.155	-47.406	1.307.834
Stelselwijziging kosten groot onderhoud	2.047.530	-	-	-	2.047.530
Aangepaste stand per 1 januari 2024	3.150.615	-	252.155	-47.406	3.355.364
Mutaties					
Verdeling resultaat 2023	-47.406	-	-	47.406	-
Onverdeeld resultaat 2024				-442.067	-442.067
Stand per 31 december 2024	3.103.209	-	252.155	-442.067	2.913.297

Het vermogensbeleid van het Spoorwegmuseum is dat het uitsluitend wordt gefinancierd met stichtingsvermogen en niet door middel van aangegane leningen bij derden.

8. Voorzieningen

	Groot onderhoud	Herontwikkeling museum	Langdurig zieken	Overige voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	2.047.530	686.774	27.584	103.750	2.865.638
Stelselwijziging kosten groot onderhoud	-2.047.530				-2.047.530
Aangepaste stand per 1 januari 2024	-	686.774	27.584	103.750	818.108
Mutaties					
Dotaties		-	-	-	-
Onttrekkingen		686.774	-	-	686.774
Vrijval			27.584		27.584
Stand per 31 december 2024	-	-	-	103.750	103.750

Groot onderhoud

In het boekjaar 2024 is het Spoorwegmuseum overgaan van het stelsel van een voorziening groot onderhoud naar het stelsel van verwerken van de kosten van groot onderhoud als onderdeel van de boekwaarde van een actief (componentenbenadering). Voor de verwerking van deze stelselwijziging van kosten groot onderhoud via een voorziening naar verwerking via de boekwaarde van het actief zijn de overgangsbepalingen gevolgd conform de richtlijnen van het R.J. Hierbij is gebruik gemaakt van de overgangsmethode met verwerking op retrospectieve wijze vanaf het huidige boekjaar (zonder aanpassing van het verleden). Dit betekent dat de onderhoudsvoorziening aan het begin van het boekjaar van 2024 is vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen. Dientengevolge is hierdoor per 1-1-2024 de Algemene Reserve en daarmee het Vermogen gestegen en de Voorzieningen gedaald met € 2.047.530. Door deze wijziging zullen de afschrijvingslasten in de toekomst stijgen.

Herontwikkeling museum

De voorziening herontwikkeling is in 2014 opgezet en betreft ontvangen gelden van de VriendenLoterij inzake het geormerkt werven van loten. Deze gelden worden door het Spoorwegmuseum besteed aan de publieksfunctie en presentatie van de collectie. In het verlengde hiervan worden de gelden door het Spoorwegmuseum aangewend om (grotere) toekomstige investeringen hierin mogelijk te maken. In 2024 is voor het project achterterrein van deze voorziening gebruik gemaakt.

Langdurig zieken

Het Spoorwegmuseum is niet verzekerd voor de kosten gerelateerd aan de (langdurige) afwezigheid van zieken. Ultimo boekjaar 2024 is geen voorziening voor de medewerkers die langdurig ziek zijn nodig geacht. Dit heeft geleid tot een vrijval van € 27.584 aan de voorziening langdurig zieken.

Overig

De overige voorzieningen bestaan uit de financiële claims en geschatte juridische kosten die voortvloeien uit lopende geschillen. De casus betreffende depot Blerick, die was opgenomen in de vorige jaarrekening, is nog actueel.

9. Langlopende schulden

	31-12-2024	31-12-2023
Langlopende schulden	-	-
Totaal	-	-

Het Spoorwegmuseum heeft geen langlopende schulden.

10. Crediteuren

	31-12-2024	31-12-2023
Crediteuren	683.588	501.226
Totaal	683.588	501.226

11. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Lonen, salarissen en vakantiegeld/dagen	353.530	232.065
Nog te betalen kosten	109.375	99.300
Vooruit ontvangen bijdragen	85.601	13.381
Loonbelasting	108.575	128.886
Overige schulden en overlopende passiva	37.605	221.035
Totaal	694.685	694.667

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De contractuele verplichtingen voor de komende jaren zijn:

	Binnen één jaar:	Tussen één en vijf jaar:	Meer dan vijf jaar:
Langlopende huurcontracten:			
Museumgebouwen/terreinen	615.903	2.463.610	13.139.254
Kantoorgebouw	91.173	91.173	0
Depot Blerick	119.021	476.084	922.412
Sporen Maliebaanstation	21.317	85.266	186.520
	847.413	3.116.134	14.248.186
Operational Lease	69.420	63.635	0
Totaal	916.833	3.179.769	14.248.186

De huurcontracten met NS Vastgoed B.V. betreffen de opstallen en terreinen van en rondom het Maliebaanstation en de kantoorvilla. Het contract voor het Maliebaanstation is per 1 mei 2021 vernieuwd en loopt tot 1 mei 2051. In het contract is opgenomen dat de huurprijs na tien jaar opnieuw wordt gezien, er is dus geen sprake van jaarlijkse indexatie. Het contract voor het kantoorgebouw loopt tot 1 januari 2027. De huur wordt jaarlijks aangepast op basis van de wijziging van de consumentenprijsindex.

De huur van het depot in Blerick betreft een contract met BOEi dat is ingegaan op 1 oktober 2012 met een looptijd van 25 jaar tot 1 oktober 2037. Een deel van de huur is bij aanvang afgekocht, de resterende huur is opgenomen als niet uit de balans blijvende verplichting. De huur wordt jaarlijks aangepast op basis van de wijziging van de consumentenprijsindex.

De huur voor de sporen Maliebaanstation betreft een contract met ProRail dat is ingegaan per 1 oktober 2013 met een looptijd van 25 jaar tot 1 oktober 2038. De huur wordt jaarlijks aangepast op basis van de wijziging van de consumentenprijsindex.

De Operational Lease betreft de verplichting voor Dark Fiber Leased Lines. Dit behelst een verplichting met een looptijd van 36 maanden eindigend in 2026.

Toelichting op de staat van baten en lasten

12. Entreegelden

	2024	Begroting	2023
Entree	4.286.216	4.093.265	4.355.001
Parkeren	447.983	360.000	478.705
Totaal	4.734.199	4.453.265	4.833.706

13. Bijdragen overige activiteiten

	2024	Begroting	2023
Horeca	330.407	341.550	290.319
Winkel	408.496	378.000	421.973
Overige inkomsten reguliere bezoekers en groepsbezoeken	4.587	9.000	4.712
Opbrengst zakelijke verhuur	1.653.534	2.036.000	2.075.335
Totaal	2.397.023	2.764.550	2.792.339

14. Subsidie en sponsoring

	2024	Begroting	2023
Exploitatiebijdrage	1.900.447	2.016.447	1.900.447
Projectbijdrage	80.143	-	765.340
Vaste bijdrage	350.000	300.000	350.000
Bijdrage geormerkt werven	360.596	300.000	352.315
Vereniging van Vrienden	2.500	-	2.400
Stibans	-	-	250.000
Overige subsidiegevers	30.481	-	176
Totaal	2.724.168	2.616.447	3.620.678

Het Spoorwegmuseum kan sinds 1 oktober 2007 op basis van haar financieringsbehoefte een gemotiveerde aanvraag bij de Stichting Fondsenbeheer Spoorwegmuseum indienen. Het is ter discretie van de stichting hoeveel middelen zij op welk moment aan het Spoorwegmuseum ter beschikking wenst te stellen. Van de VriendenLoterij heeft het Spoorwegmuseum in 2024 uit een vaste bijdrage van € 350.000 en een bijdrage uit geormerkt werven ad € 360.596 ontvangen.

15. Financiële baten

	2024	Begroting	2023
Rentebaten bank	21.038	-	13.095
Afrondings- en betalingsverschillen	5.969	-	-267
Totaal	27.007	-	12.828

16. Overige baten

	2024	Begroting	2023
Diverse opbrengsten	84.441	87.872	156.031
Totaal	84.441	87.872	156.031

17. Personeel

	2024	Begroting	2023
Salariskosten	3.552.746	3.803.150	3.171.132
Sociale lasten	665.452	857.830	589.466
Pensioenlasten	345.338	-	257.953
Inhuur	648.965	290.039	490.892
Overige personeelskosten	233.250	108.950	161.622
Mutatie voorziening langdurig zieken	-27.584	-	-107.857
Totaal	5.418.167	5.059.969	4.563.207

Per jaareinde bedroeg het aantal personeelsleden 121 (2023: 110) en gemiddeld waren er over het jaar 69,4 fte (2023: 76,5) in dienst.

Bezoldiging toezichhouders en bestuurders

Het bestuur van het Spoorwegmuseum bestaat uit een enkele persoon, derhalve is de informatie inzake de bezoldiging van de directeur/bestuurder achterwege gelaten. De toezichhouders van het Spoorwegmuseum ontvangen geen bezoldiging.

18. Afschrijvingslasten

	2024	Begroting	2023
Afschrijvingslasten inventaris	37.894	27.274	21.262
Afschrijvingslasten keukeninventaris	1.840	1.614	28.955
Afschrijvingslasten hardware & audio	36.108	62.861	21.258
Afschrijvingslasten infrastructuur	18.007	-	1.494
Afschrijvingslasten tentoonstellingen en belevenissen	30.491	-	-
Totaal	124.338	91.749	72.969

19. Huisvesting

	2024	Begroting	2023
Huur - vastgoed	680.810	684.000	651.442
Huur - sporen	20.987	24.000	21.214
Huur - afkoop	28.135	-	28.687
Zakelijke lasten	186.934	150.000	149.420
Mutatie voorziening groot onderhoud	-	-	629.358
Verhuiskosten	-	-	34.839
Onderhoud	244.267	320.000	275.055
Energie	203.155	400.000	391.770
Reiniging	379.383	358.782	348.248
Bewaking	42.077	37.000	37.626
Totaal	1.785.750	1.973.782	2.567.658

20. Exploitatie

	2024	Begroting	2023
Pendeltrein	200.000	200.000	200.000
Overig	6.165	15.000	20.671
Winkel	194.067	165.510	188.886
Museumarrangementen	185.723	260.000	313.794
Totaal	585.955	640.510	723.351

21. Administratie en beheer

	2024	Begroting	2023
Kantoor	72.275	70.500	68.628
Administratie	54.300	35.000	32.630
Diensten door derden	19.321	25.000	22.358
Verzekeringen	75.738	75.000	71.449
Bestuurskosten	19.109	12.500	7.579
Strategie	-	10.000	-
Overig	3.823	8.000	7.075
Totaal	244.566	236.000	209.721

22. ICT

	2024	Begroting	2023
ICT Hardware	1.811	330.798	13.533
ICT Operationele kosten	403.810	155.202	370.431
ICT Projecten	2.966	-	-
ICT Voorzieningen - Projecten, changes en overig (Mobiele) telefonie & data	33.024	-	74.115
	82.229	32.500	37.400
Totaal	523.840	518.500	495.479

23. Collectie, beheer en behoud

	2024	Begroting	2023
Rollend materieel	186.383	317.500	175.872
Kunst	24.901	42.500	30.251
Techniek	49.607	37.750	13.977
Bibliotheek	7.958	7.500	8.257
Algemeen	50.336	38.000	142.900
Projecten (Asbest/Chroom)	52.773	25.000	49.706
Stibans	-	-	150.475
Totaal	371.958	468.250	571.438

24. Marketing en communicatie

	2024	Begroting	2023
Marketing	520.731	486.000	621.986
PR & communicatie	22.209	57.760	42.715
Fondsenwerving	26.279	10.000	2.575
Educatie & publiekscommunicatie	47.529	199.206	95.948
Evenementen & tentoonstellingen	495.767	553.400	676.968
Kosten geormerkt werven	73.350	109.000	90.180
Totaal	1.185.865	1.415.366	1.530.372

25. Strategieprojecten

	2024	Begroting	2023
Project De Registratiefabriek	59	-	468.882
Project Oprissing museum	6.381	-	49
Project Het achterterrein	38.854	-	251.237
Project Droomsporen	112.385	-	-
Totaal	157.679	-	720.168

26. Financiële lasten

	2024	Begroting	2023
Bank- en betaalkosten	10.786	8.000	8.626
Totaal	10.786	8.000	8.626

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Nederlands Spoorwegmuseum

Verklaring over de in het financieel jaarverslag 2024 opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Nederlands Spoorwegmuseum te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlands Spoorwegmuseum per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 'Organisaties-zonder-winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nederlands Spoorwegmuseum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag;
- Verslag raad van toezicht;
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 640 'Organisaties-zonder-winststreven' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 'Organisaties-zonder-winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ-Richtlijn '640 Organisaties-zonder-winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is

als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zaandam, 18 juni 2025

Vanhier Audit Services B.V.

Voor identificatiedoeleinden:

w.g.

P.A. Bankersen RA

Credits

De foto's in het jaarverslag zijn van:

Harry Peters, Quinten Tolboom, Evertjan de Rooij, Marleen Schlichting, Tijmen Veenendaal, Renzo Gerritsen, Dorien Hein, Oktay Kalenderoglu, Niels Groenendijk, Anne Reitsma, Thijs de Visscher, Jurgen Jacob Lodder.

(Bij het samenstellen van dit jaarverslag is uiterste zorg besteed aan het vermelden van de rechthebbenden van de gebruikte foto's, mocht uw naam ontbreken laat het ons weten)